

2012 m. spalio 12 d., penktadienis

Nr. 36 (1004) | Kaina 2,50 Lt

D a i l é | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i j a

2

Dar kartą apie teatro reklamą

3

Knyga apie režisierių Rimq Tumingą

6

Eglės Gando Bogdanienės paroda

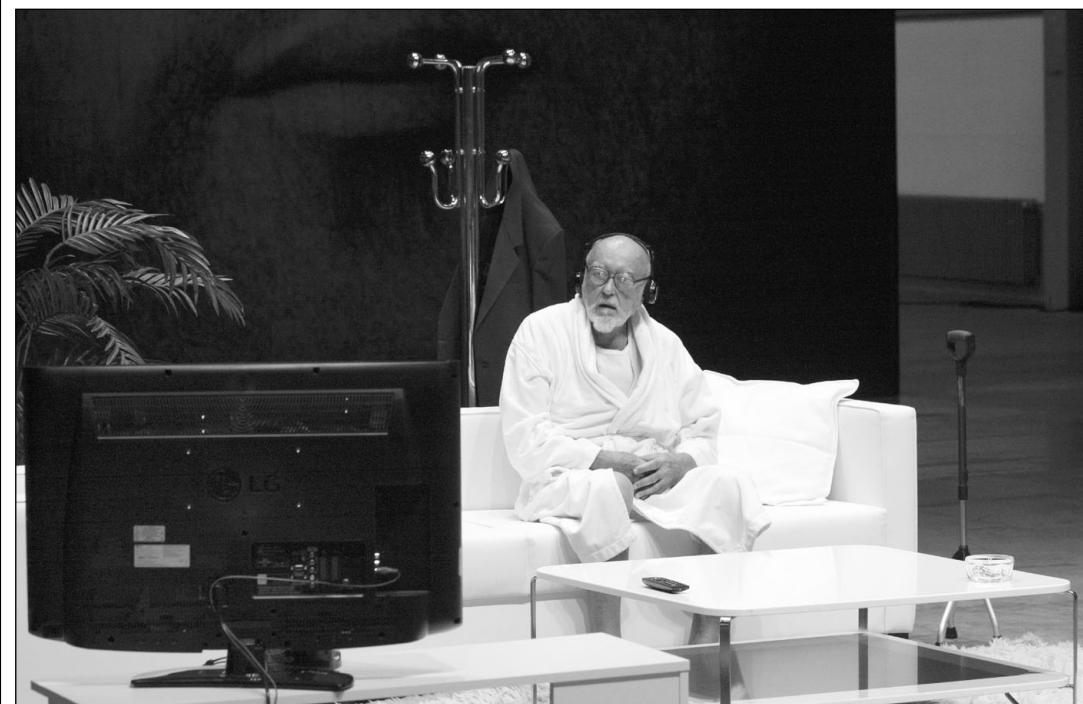
Algimanto Švėgždos piešinio konkursas

8

Festivalis „Ad Hoc: nepatogus kinas“

9

Nauji filmai – „Laukiniai“

„Apie Dievo sūnaus veido konцепciją“

K. LEFEBVRE NUOTR.

Teatras darosi pavojingas

„Sirenu“ festivaliu pasibaigus

Rasa Vasinauskaitė

Net ir labai norėdama, šiumečių „Sirenu“ nebegaliu atskirti nuo Romeo Castellucci spektaklio „Apie Dievo sūnaus veido koncep ciją“ sukelto ažiotažo. Jis leido ne tik išsivaizduoti, bet net ir patirti tą būseną, kurią gūdžiai gūdžios sovietijos metais išgyveno šiandien legendomis tapusių spektaklių žiūrovai. Praęjė giesmininkų, protestuotojų ir polici ninkų užkardas, atsidūrė tarsi šventoje, bet taip pat aklai saugomoje teritorijoje, „Dievo sūnaus veido...“ stebėtojai virto ypatingo akto dalyviais – dvasios bendrija, su vienytu sukrečiančios emocinės patirties.

Tai, kas vyko aplink Castellucci spektaklį, ir juokina, ir baugina. Juokina spektaklio nemačiusių ir turbūt apskritai teatrą aplenkiančių žmonių nesugebėjimas suvokti meno ir tikrovės ribos, o baugina primityvios, gausios smurtinės ir pasityciojimo retorikos protesto

formos. Toks visuotinis „apsėdi mas“, užkrėtęs ir politikus, ir net išsilavinusius jaunuolius, išsiliejęs neapykanta spektakliui ir paties menininko dergimu, prilygintinas fundamentalizmui. Štai kas, pasi rodo, tūno mūsų ramios, Marijos žeme besivadinančios šalies ir tau tos gelmėse, gražiai apdangstytose demokratijos ir krikščioniškų vertybų vėliavomis. Beje, ar kas nors iš protestuotojų prie Nacionalinio dramos teatro matė čia rodomas „Fundamentalistus“ – paprastą, bet itin pamokantį spektaklį ne apie aką tikėjima, o apie artimo meilę?

Taigi tai, kas vyko aplink Castellucci spektaklį, tik patvirtina – teatras nebéra ir nebegali būti pas linksminimo, gero laiko praleidimo vieta. O keldamas itin nepatogius klausimus, kviesdamas mąstyti ir dirgindamas visų pirmą dvasios ramybę, gali būti pavojingas. Toks, koks buvo daugiau nei prieš dvidesimtmetį, kai melo ir apsimetinėjimo tirštume augino tiesos, pasi

priešinimo visuotiniam niveliavimui ir gnuždančiai ideologijai daigus. Nesinori tikėti, kad tokie laikai gržta, tačiau matydamas, kaip politikai bando išsprasti laisvą žmogų į savo sukurtaus rėmus, užuot su tokiu pat užsidegimiu ir attaklumu dirbę tiesioginį darbą, imi abejoti. Politikos ir kultūros, valdžios ir menininko konfliktas amžinas, tačiau paastrėjusios jo formos, deja, rodo ir stiprėjančias totalitarizmo apraiškas. Net jei šis ilgiau nei savaitę trukęs isteriškas antagonistumas taip pat greitai nuslugs ir išskivėps, bus užmirštas kaip nevykės priešrinkiniinis ar net viščių ryšių triukas, „papuvusios karalystės“ kvapelinis laikasis ilgai.

Bet norėtu siųsti gržti prie „Sirenu“. Kasmetinio tarptautinio festivalio, kuris, kaip ir dauguma Europos festivalių, siekia supažindinti savo šalies žiūrovus su užsienio kūrėjų darbais, o užsienio kritikus, festi

NUKELTA | 3 PSL.

Padėkite neiti į spektaklį!

Dar kartą apie teatro reklamą

Lina Klusaitė

Kai liepos pradžioje émiau dométis artéjančia kasmetinio Tarpautinio teatro festivalio „Sirenos“ programa, pirmoji interneto portalo aptiktą antraštę skelbė: „Prancūzijoje krikšionofobia kaltinami menininkai atvyksta ir į Lietuvą“. Perskaicius reklaminį tekstą apémē dvejopas jausmas: džiaugsmą, kad vél turésiu galimybę pamatyti jau pamégtus neiprastą teatrinę raišką demonstruojančius režisierius, temdē nustebimas, kad tokie ne tik pasaulyje, bet ir mūsų šalyje gerai žinomi menininkai kaip Rodrigo García ir Romeo Castellucci pristatomi Prancūzijos radikalinių katalikų instituto sukelto skandalo kontekste, žinoma, neatmetant tokios tikimybés ir katalikiškoje Lietuvoje (kituose tekstuose taip pat buvo galima justi laukiamos skandalo gaidelių, samoningo vilijimo emocionalais eretikų epiteis). Pamaniau, kad reklama, spektaklių vertés kriterijus išmainanti į skandalo tikimybę, veikiau tiktu geltoniesiems puslapiams, todėl natūraliai kilo klausimas, kodėl tokio pristatymo prieikė „Sirenu“ organizatoriams – juk devintuosius metus skaičiuojantis festivalis jau yra išsiugdės savo intelektualų žiūrovą, ir tuščios salés, kiek žinau, jam niekada negrésė. Panašu, kad šįmet rengėjai nusprendė praplėsti auditoriją ir, kalbant katalikų terminais, atsigréžti veidu į žmones, t.y. mases. Kuo tai baigési, jau žinome, todėl nereikėt stebėti, kad festivalio įvykiai nuvylé ne vieną „Sirenas“ pamégusį ir teatro procesus sekantį žiūrovą. Beveik neabejoju, kad daugelis jų mieliau būtų rinkesi kaimyninę Lenkiją, kur vetejo eskaluojamo skandalo, išnarsčiusio

kone kiekvieną sceninio vyksmo detalię, buvo einama žiūrėti itaigaus Castellucci spektaklio, dar nepradusio netikėtumo efekto, tiesiog būtino režisieriaus pastatymams. Paradoksalu, bet šalyje, kur katalikiybė įaugusi į kraują, skandalo užuominomis net nekvėpėjo, ir turbūt ne vien todėl, kad buvo išvengta artéjančių rinkimų karštinės. Paraprasciausiai nebubo tū, kurie jį inicijuotų ir palaikytų.

Menininkų katalinimas erezijomis ir iš to kylanti skandalo galimybė vis dar save vadinančioje katalikiška Lietuvoje, matyt, taip ištrigo šiunetiniu „Sirenu“ organizatoriams, kad visą ši pridetinį skandalo anturažą buvo nuspresta naudoti kaip rinkodarinę strategiją, savo svoriu ir reakcijų skaičiumi nenusileidžiančią praėjusiais metais plačiai nuskambėjusiai LNDT naujo sezono reklaminių akcijai. Ir kaipgi neseksi tokia reklama, kurios sukeltas ažiotažas ir netgi, sakyčiau, agresyvokas elgesys po desperatisko Vilniaus savivaldybės bandymo ją uždrausti (turi omoneyje tą momentą, kai atsakingi reklaminės bendrovės asmenys užkljavo ne tik plakatų žodžius, bet ir juos tariačių personažų burnas, taip tik dar labiau didindami poveikį), buvo teigiamai įvertintas rinkodaros ir reklamos konferencijoje „Password 2012“.

Nesiruošiu kvestionuoti minėto įvertinimo ar pateisinti savivaldybės sprendimą, eilinį kartą parodžiusi, kad draudimai čia sprendžiami pačiu primitiviausiu būdu: tuokart jis buvo siejamas su realia gyvenimo patirtimi prasilenkiančiu Nepilnametiečiu apsaugos nuo neišgiamo viešosios informacijos poveikio įstatymu. Tiesiog noriu atkreipti dėmesį, kad rinkodara, turinti aiškią apibréžtus tikslus, pagrindini-

niu vertinimo kriterijumi laiko rezultą, todėl jai visai nesvarbu, kokioms priemonėmis pastarojo bus pasiekta. Daug svarbiau, kokį atskomajį poveikį sukelia pati reklama. Net ir menkiausią bandymą analizuoti, atskleisti ydingus reklamos mechanizmus rinkodara visuomet išsukus ir paskandins viską pateisinančioje rezultato siekiamybę, supaičiuos ir ciniškai pavers rinkodarinės kampanijos sėkmę (kaip suskaičiavo ir pavertė LNDT reklamą analizuojančius ir kritikuojančius tekstus), – gali kritikuoti, kiek nori, poveikis ir grįztamasis ryšys jau vien priešinantis bus pasiekta. Apmaudu, bet net ir aršiausi komercinės reklamos kritikai tampa bejėgiai prieš ši XXI a. monstrą, dar visai nesenai kėlusi nerimą tik ekonominei verslo rinkai. Įsisiverbęs į kultūros sritį, šis nevaldomas padaras jau reguliuoja ir meno vartotojų pasirinkimus, nesuvokiamu būdu versdamas juos citi į koncertus, parodas ar spektaklius, kurių normaliomis sąlygomis, t.y. vadovaudamiesi vien savo protu, niekada nepasirinktu.

Neseniai viename interneto portale teko skaityti, kad „rinkos tyrimų kompanijų TNS LT tinklas stiprina savo pozicijas tyrimų segmente ir pradeda teikti neurorinkodaros analizės paslaugas. Tokio tyrimo metu, pasitelkus medicinoje naujodamas technologijas, stebimas ir fiksuojamas žmogaus smegenų aktyvumas, akių judesiai ir kūno reakcijos į jam perduodamas įvairias žinutes, garsą, vaizdą ir kt.“ Tame pačiame pranešime teigiama, kad tai „suteiks galimybę reklamos kūrėjams prasiskverbus į vartotojo pasamonę ne tik sužinoti tikslą jų reakciją į reklamą, bet ir paversti ją kuo veiksmingesnę“. Tuo metu re-

K. LEFEBVRE NUOTR.

klamos užsakovai galės jaustis tikri, kad jų investicijos į reklamą bus nukreiptos tinkama linkme. „Vadinas, lėšos ir pastangos vél bus dedamos ne tam, kad būtų ginamos vartotojų teisės, potencialus klientai būtų apsaugoti nuo nuolatinio spaudimo pirkti, vartoti, citi ten, kur jiems primytinai siūloma, o tam, kad, suaktyvinus reikiamus neurobus, reklama būtų dar paveikesnė. Nežinau, į kokius neuronus savo reklaminę kampaniją kreipė LNDT, bet jai pasisekė. Vis dėlto būtų sunku nesutikti, kad teatras naudojo agresyvius, iš verslo sritis perimtus rinkodaros metodus. Šiuo atveju svarbu kalbėti ne apie pasiekus komercinius rezultatus, kokių diskusijų audrą jি sukélé, kiek praeivū ją pastebėjo ir kaip suvokė, o tai, kad tokios intensyvios, savo ribas tyrinėjančios reklamos jau tampa savaiminiu tikslu, ištumiančiu kokybinį spektaklio vertinimą. Panaši tikslų, manau, siekė į „Sirenu“ rengėjai, bandę pakartoti LNDT reklamos sėkmę, daugiau dėmesio skyre skandalinioms aplinkybėms pristatyti, nei spektaklio vertingumui įrodyti. Kad skandalo tilkėtasi, laukta, provokuota, liudija viltingos reklaminių tekstų frazės: „Kaip į provokuojančius Castellucci ir García spektaklius reaguos Lietuvos katalikai – nežinia, tačiau prisimenant 2008 m. Rimini susitikime Vatikano valstybės sekretoriaus arkivyskupo Dominique Mamberti raginimą kovoti su krikšionofobią, galima tikėtis įvairių reakcijų.“ Taip pat viltasi, kad lietuvių publikai minėtų režisierių darbai bus „savotiškas tolerancijos išbandymas“. Žiūrovui, perskaiciusiam tokio turinio žinutes, belieka nusipirkti bilietą, ir, tikintis sudalyvauti „metų įvykyje“, viltingai laukti skandalo.

Kadangi vilčių buvo sudėta daug, tūlas žiūrovas galėjo ne juokais nusivili, nes atėjus lemtingai spaudos konferencijos dienai vietoj žadėtų aistrų buvo galima pamatyti tik skandalo inscenizaciją, kurią atliko geranoriškai nusiteikę teatro trupės „No Theatre“ vyrukai, savadarbių plakatų užrašais „Šarlatana“ nepraleidę progos pareklamuoti ir savo spektaklio. Nesvarbu, ar tai buvo rengėjų, ar pačios trupės iniciatyva surengta akcija – ji leido festivalio reklamai dar ilgai suktis žiniasklaidos tinkluose. Žadėtas skandalas,

tik buvo praužęs Didysis karas, po kurio Vilnius éjo iš rankų į rankas, todėl ir tie asmens liudijimai įvairūs – lenkiški, rusiški, vokiški, lietuviški. Žmonės émė gržtīti į savo kraštą, į savo gūžtą. Jie įvairių taučių – lenku, žydų, rusų, gudu, lietuvių, totorių, vokiečių, čigonų; įvairių tikėjimų – Romos katalikų, judėjų, sentikių, stačiatikių, liuteronų. Tarp šių vilniečių veidų – žydų poetas Šmerelis Kačerginskis, būsimasis Vilniaus geto kovotojas

Abelis Kovneris, rašytojas Abrahomas Karpinovičius, tapytojas Vytautas Kairiūkštis, Marijos Gimbutienės tévas Danielius Alseika. Ir daugybė nežinomų įvairiaučio miesto darbininkų, prekybininkų, teisininkų, muzikų, namų šeimininkų. Vilnius buvo unikalus kaip tik dėl šito darnaus skirtybų marginyno, primena paroda. Deja, šis genofondas beveik visai sunaikintas, išblaškytas ir prarastas.

„7MD“ INF.

Kronika

„Vilniaus genofondas“

Vilniaus rotušėje visą spalio mėnesį kukių glaudžiasi žyamas kino dokumentininko ir nepailstančio Vilniaus bei Žvėryno kraštotorininko Vytauto Damaševičiaus parengta paroda „Vilniaus genofondas“. Tai prieškario Vilniaus veidai iš Lietuvos centriniame valstybės archyve saugomų 1920–1939 m. miesto magistrato pasų stalą buvę nuotraukų, parodos rengėjo aptiktų ir išdintų. Jau esame rašę apie V. Damaševičiaus rastą garsaus žydų poeto Mošés Kulbako laikiną pasą su jo nuotrauka ir autografu („7MD“, 2012 m. kovo 30 d.).

Nuo keturių ekspozicijos salės sienu į mus žvelgia veidai iš senovinių fotografių, kitokie nei dabartinių, galbūt sutaurinti šių žmonių gyventos epochos, nors jis jau pranašavo artéjančią pasaulio griūtį. Veidai iš pasinuotraukų ir kito iš asmens pažymėjimų – karos belaisvio bilieto, kilmės liudijimo, tremtinii ir belaisvių grąžinimo skyriaus pravažiavimo bilieto... Ką

Teatras darosi pavojingas

ATKELTA IŠ 1 PSL.

valių organizatorius – su lietuviškais spektakliais. Castellucci „atvejis“ padarė „Sirenom“ meškos paslaugą – du pirmi vaidinimai buvo užmiršti, nors būtent jie kėlė abejonių ir dėl festivalio programos, ir dėl formato. Aštuntus metus vykstantis renginys ne praplėtė, o gerokai susiaurino teatriniu meno sampratai ir išbarstę tai, kuo galėjo pasigirti pirmosios ar antrosios „Sirenos“. Pastaraisiais metais atsisukęs vien į provokuojančias scenines formas, sumažėjęs iki kelijų vaidinimų, festivalis tapo vienkartinėmis injekcijomis, kurių poveikis gana abejotinas. Gaila, kad vienas iš svarbiausių testiminių teatro renginių, kuriam (kad ir su kokiais trikdžiais) skiriama atskiras finansavimas, nė iš tolo nebeprilygsta kino, muzikos ar šokio festivaliams. Ir gaila būtų, kad bandydamas išlaviruoti tarp savo uždavinii ir šiuolaikinio žiūrovo poreikių festivalis apskritai sunykta. Neapsiverčia liežuvis sakyti, kad tikro teatro festivalio Lietuvoje nėra, tačiau sunku ir lyginti „Sirenas“ ne tik su Vroclavo „Dialogu“ ar Torūnės „Kontaktu“, bet juolab su „Naujuoju Baltijos šokių“ ar „Gaida“. Antra vertus, šių metis incidentas tik patvirtino, kad teatro žiūrovais tampama ne per vienus metus, kad bet koks teatrinius reiškinys turi savo kontekstą ir kad festivalio tikslai ar jo prestižas neišsiemia vien provokuojančiais iššūkiais. Tad belieka tikėtis, kad ateinančiose „Sirenose“ atsiras vėtos ir provokacijoms, ir tiems šiandienos kūrėjams, kurie naują vertę ir kokybę suteikė būtent teatro menui, kad ir kaip konservatyviai šis žodis skambėtų.

***

Šveicaru režisierius Michaelis Schröderis (g. 1971) vadinamas vienu iš lyderiaujančių nepriklausomų kūrėjų savo šalyje. Tenka gerokai pasirausti internetinėse platumose, ieškant informacijos apie jį ir jo grupę „kraut_production“, kuri nuo 2000 m. jau pristatė apie 20 „projektų“. Juose, kaip ir „Sirenose“ rodytame spektaklyje, dominuoja vadinamasis „glamour punk“ stilis ir popkultūros kalba bandoma rausti tradicinio ir naujojo teatro takoskyrą. Grafinio dizaino studijas baigęs menininkas teatrinių krikštą gavo 2000–2005 m. asistuodamas išskirtinėms „germaniškoje“ teatro asmenybėms – režisieriams vokiečiui Frankui Castorfui ir šveicaru Christophui Marthaleriu. Be abejo, iš jų i Schröderio spektaklius atkelavo sceninio pasiskymo aštrumas, vaizdinio ir muzikinio „takelio“ kontrapunktu, bet kokios sustabardėjusios meninės formos kritika. Vis dėlto Schröderis yra kitoks, ir tai, ką jis kuria, svarbiau šveicariško teatro kontekste, kur palaikei nepriklausomas grupes bandoma oponuoti oficinėmė valstybinėmės scenoms. Būtent joms režisierius priešpriešina savo mėgstamą stilių ir

kūrybinę laisvamanystę, suteikdamas savo darbui neįpareigojančio kaleidoskopiskumo ir išlaisvindamas nuo giliamintiškumo.

Pavadinęs spektaklį „Apie gyvenimo trumpumą“ ir pradėjės jį nuolabiausiai ištrigusios pokalbių laidos ištraukos, kur vokiečių filosofas Peteris Sloterdijkas atsisako kalbėtis su kitaikie knieko neišmanančiais prelegentais, Schröderis ši „nieko neišmanančią“, tačiau giminancią, augančią ir besidauginančią, rašančią, vaidinančią ir savo šlove besimēgaujančią žmonių antžmogiu vaizdinį išplėtoja per gausybę istorinių ir kultūrinių nuorodų, tai primenančių XX a. katastrofas, tai sugrąžinančių prie dižiojo pasaulio pradžios sprogimo. Schröderio scena nėra scena – tai senu lento, čiužinių, padangu, skudurų, suolų ir dėžių sangrūda, o veikėjai – tipiški šios dar tik besiformuojančios, o gal jau irstančios, trūniančios visuomenės atstovai, keičiantys lyti ir postringaujantys apie viską ir apie nieką. Galima ižvelgti režisierius kritiką, jo gebė-

minis“, pjese ar literatūra, pačia draminės raidos galimybe grįstas teatras nuo nedraminio skiriasi pastarojo literatūriškumu – kai nėra jokio realiai apčiuopiamo konflikto, išvaizduojamųjų menų į teatrą atėję kūrėjai ima jį variuoti visas įmanomais būdais, dangstyti, ramsyti ir „gilinti“ judėjimui, garsu ir net žodžiais. Ima „vaidinti“ ir apvaidinti tai, ko vaidinti net nereikia. Suprantu, kad neišvengiamas menų suartėjimas ir ribų ištrynimas, kad greta trumpučio, bet paveikus performanso kelių valandų teatrinė istorija gali sukelti tik pasidysgejimą. Tačiau nieko nėra labiau kankinančio už ištestą ir demonstratyviai chaotišką výksmą, kur artisto savraiška tampa svarbesnė už jo artikuliujama mintį. Kaip tik tokis šikart pasirodė mirgantis, išvairiausia ženklu ir judesių prisodintas Schröderio „Apie gyvenimo trumpumą“ – pats režisierius prisipažinta net neperskaitęs šios Senekos esė, o panaudojęs jas pavadinimą dėl gražaus skambesio; tokis, tik gerokai „nuogesnis“ – Ispanijoje kuriančio

„Mirtis ir reinkarnacija į kauboju“

jimą manipuliuoti garsais ir vaizdais, bandant į „pasaulio pabaigos“ kontekstą įpinti monologus ir dialogus ar trumpas „vaidybines“ scenas. Deja, spektaklui (kurį labiau tiktu vadinti performansu) išpusėjus parodomoji chaoso imitacija ima strigtį, nuolat kartojamis ir laike tėsiams episodai darosi tušti ir nuobodūs. Turbūt tokia režisieriaus taktika – sukurti atsitiktinumo, „nesurežisutumo“, net sceninės improvizacijos išpūdį, tačiau tuomet akį rėžia itin skurdus „priešmonių“ arsenalas, kurių daugkartinės variacijos daugiau malonumo suteikia patiem atlikėjams (vis ne norintiems spektaklio užbaigtį), neužiurovams.

Nesvarbu, kaip jis pavadinime – ar postdraminiu teatru, ar teatralizuotu performansu, tokis sceninis vyksmas turi vieną ydą – ekshibicionistinį tušciažodžiavimą. Kūrėjų sumanymas gali būti apibūdinatas vienu, dvimi sakiniais, tačiau buvimo scenoje malonumas ištešiamas iki pilnaverčio spektaklio, visais įmanomais būdais bandant sukurti, suvaldyti ir pagaliau vėl sugriauti teatrinię materiją. Sakyčiau, kad „dra-

argentiniečio Rodrigo Garcíos „Mirtilis ir reinkarnacija į kauboju“.

Tai ne pirmas Garcíos spektaklis Lietuvoje. Jau 2005 m. „Sirenose“ vaidintas „Ronaldo, McDonald klounas“ kėlė atmetimo reakciją, žiūrint į maisto likučiais užverstą sceną, mažytės išmatų krūveles (!) ir laukiant nesulaukiant užsiėtusio trių „La carnicería“ („Skerdykla“) grupės artistų siautėjimo pabaigos. Saiko akivaizdžiai pritruko ir 2009 m. kurtam „Kaubojui...“: beveik pusvalandį išpusnuogiai vyrų kojomis, pilvais ir kitomis kūno dalimis bei organais groja elektrinėmis gitaramis, glaustosi ir neriasi iš vienos kito apatiniai, vėliau bėgioja į „slapta“ kambari, tempdamis paskui save kartoninę dėžę su gyvais viščiuais, maišosi prieš kamerą ir pries geišą, ilgai šokčioja ir supasi ant mechaninio buliaus, kol pagaliau apsirengę kostiumais (su skybėlėmis, juodais akiainais), atsigulę į šezlongus ir gurkšnodamai alų imai postringauti apie netikrą mėliele ir netikrą juoką, gardžiuodamiesi beveik anekdotinėmis sentencijomis. Labai norint iš tikrujų galima prikalbėti ir prirašyti daugybę „Kau-

„Apie gyvenimo trumpumą“

bojaus...“ sukelty aliuzijų, asociacijų, susieti absurdūską atlikęjų elgesį su tokiais pat absurdūskais kaubojiško gyvenimo ar įvaizdžio stereotipais ir pan. Taip dažniausiai yra vertinami panašūs spektakliai, tampaystys dekinga teorinių konstrukcijų medžiaga ir būtent jose atgaunačių savo pirminę – idėjinę – formą. Deja, žiūrėti juos nepalyginamai sunkiau. Keista, kad mūsų šventeiiviški dorovės sergentojai ar gyvūnų globėjai prieš ir po Garcíos spektaklio nesurengę piketų. Rodytas pasaulinės gyvūnių dienos vakarą „Kauboju...“ privertė krūpčioti ne dėl begdėisko vyrų nuogumo, o tuomet, kai iš varaliojamos kartoninės dėžės ēmė sklisti gyvas cypseižimas, ir vėliau, kai tie patys viščiukai, perkelti į stiklinę dėžę, turėjo atlaikyti aklą katino žvilgsnį...

***

Po Schröderio ir Garcíos spektaklių Castellucci darbas prilygsta šedevrui. Išgryntas iki trijų beveik statiskų paveikslų, sujungtų itin subtiliai (stebetinai paprastais) „perėjimais“, jis paveikia ne idėja, o tuo, kas teatre svarbiausia, – emocija.

Castellucci ir jo trupės „Societas Raffaello Sanzio“ vardas nėra naujiena; režisierius dirba nuo 1981 m. ir pradėjės nuo labiau tradicinio teatro ilgainiui nuo jo nutolo, motyvuodamas savo pasirinkimą naujų teatro galimybų paieškomis. Būdamas dailininkas ir scenografas, Castellucci dirba ne kaip „tradicienis“ režisierius – kiekviename savo spektaklyje jis ieško netiketos vaizdo ir atvaizdavimo koncepcijos, suprišindamas pamatinės egzistencijos sąvokas ir archetipinius įvaizdžius, su teikdamas naujų vertę kūno ir kūniškumo sampratai, vaidybos ir „gyvos“ esaties priešpriešai. Iki šiol nebuvau didelė Castellucci gerbėja. Itin individuali Dante's „Dieviškios tragedijos“ interpretacija, paraplantinga „Tragedia Endogonidia“ ar beveik neišsifruojamas „Hey Girl!“ (žiūrėt pastarajį Avinjone vienėmis buvo išdalysti ausų kamštukai, žiūrovai prieš spektaklį perspėti dėl sunkiai toleruojamų garsų) taip firminiai šio Italų menininko darbais, kuriuose trikdė racionali vaizdinė dėlionė ir bandymas atakuoti žiūrovų klausą bei regą deci-

belais ir simboliais. „Apie Dievo sūnaus veido koncepciją“ panašus, bet ir kitoks. Beje, šis spektaklis yra pirmoji diptiko „Projektas J“, į kurį įėjina „Juodasis šventikos šydas“, kurtas XIX a. amerikiečių rašytojo Nathanielio Hawthorne'o apsakymo motyvais, dalis. Šiame spektaklyje kunigo apsisprendimo visą gyvenimą nešioti šyda ant veido temą režisierius išrutulioja iki tušumos ir juodos skylės koncepcijos, o pirmajame, „Apie Dievo sūnaus...“, – iki valingo jo suvokimo ne per atvaizdą, o už jo slypinčią jėgą.

Trys paveikslai – sūnaus rūpestis tėvu ir jo apiplovimas, vieną akmirką sūnui suklupus prie nuogos tėvo nugaros (užuominia į „Sūnaus paklydėlio sugržimą“), kitą – besiglaudžiant prie nebylių *Salvator Mundi* lūpu; vaikų ataka prieš sustingusį, nieko nereikiantį atvaizdą, apmėtant ji taip ir nesprogtančiomis granatomis, kad pabaigoje, išžiūrėjė į mažo ir seno figūras, palydėtume senajį i/už atvaizdo; jundanti, drykstanti, užliejama juodu rašalu drobė, nykstant atvaizdai atverianti išižiebiančias „Tu (ne)esi mano ganytojas“ raides. Galima šiuos paveikslus interpretuoti įvairiai, galima pasikliauti tiesmuka (fizine) scenos tikrove ir matyti vien išsimatas, purvą ir kančią. Tačiau kaip tik ši, iš pirmo žvilgsnio tiesmuka teatrinių priemonių virsta simboliniu spektaklio pamatu, ant kurio dėliodamas savo vaizdinius režisierius kiekvieną individualiai priverčia išgyventi stiprų atsivėrusios tušumos pojūtį ir jos užpildymo poreikį. Be abejo, Castellucci itin atidus ne tik aktoriams, kuriems svetima bet kokia vaidyba ar apsimetinėjimas, bet ir garsams bei muzikai, šikart, ypač „granatų epizode“, sugaudžiančiai tarsi širdį veriantis skausmas ar viatos dejonė, po kurios stojuosi tyla palydi amžinai iškeliaujantį ir tik rudo skysčio pėdsaką paskui save paleikantį tėvą...

Išties konceptualus ir kartu gilius, emociniu sukrėtimu apvalanties (šikart tinka ir seniai pamirštus žodis „katarsis“) Castellucci, Istvanu Zimmermannu ir Giovanna Amoro darbas. Kažką apvertęs mūsų snaudžiančiose smegenyse ir taip negailestingai išniekintas aklų ir kurčių, krokodilo odą užsiauginusi stabmaldžiu.

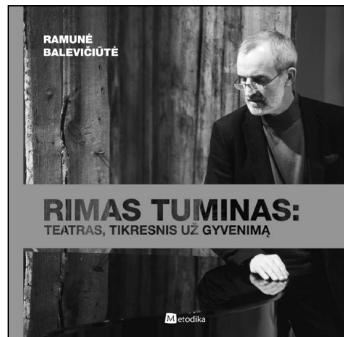
Knyga, kviečianti žaisti

Ramunė Balevičiūtė. *Rimas Tuminas: teatras, gyvenis už gyvenimą*. Žaidimas Rimo Tumino teatre. Vilnius: „Metodika“, 2012. 272 p., iliustr.

Rasa Vasinauskaitė

Rimui Tuminui vis rečiau pasirodant Lietuvoje ir savo Mažajame teatre, jo vieta nelieka tuščia. Ją užima ne spektakliai ir ne suaugusių, sustiprėjusių mokinį darbai, o knygos. Pavasarį teatras pristatė leidinį „Valstybinis Vilniaus mažasis teatras 1990–2011“ su vyresniu ir jaunesniu aktorių pasiskymais (sud. Ramunė Balevičiūtė), o pirmajame Vilniaus knygų festivalyje debiutavo Balevičiūtės monografija „Rimas Tuminas: teatras, tikresnis už gyvenimą“.

Žinoma, kad apie Rimą Tuminą jau turėjo būti parašyti net kelios knygos – ne paminklai, o gyva jo darbų refleksija. Dar prieš dešimtmetį tai ruošesi padaryti a. a. Egmontas Jansonas, sekęs režisieriaus darbą ir juo tikėjės. Tiesa, kažkurių akmirką kritikas „sustojo“ – gal kiek pasikeitė jo požiūris, o gal atsirado kitų neatidėliotinų reikalų. Vis dėlto suprantamas kolegų, stebėjusių režisieriaus kūrybą nuo pat pradžios, tylėjimas: Tumino spektakliai – puiki „medžiaga“ recenzijai, jis pats yra užkreciantis pašnekovas, o štai supranti viską i vieną kruvą, apibendrinti nėra paprasta. Néra paprasta rasti raktą, kuriuo jo darbai „atsirakint“; jei kalbėtume ne apie iš pažiūros itin sėkmingai susiklosčiusią kūrybinę biografiją, o apie tai, kas šią biografiją formuoja „iš vi-

daus“. Nežinau, kokia bus jau, regis, keliaujanti į spaudą aktorių Gražinos Baikštės knyga, tačiau neabejoju, kad ši ir ką tik pasirodžiusi teatrolėgės Ramunės Balevičiūtės monografija viena kitą tik papildys. Ne atvers „visą“ Tuminą, o leis ižvelgti tas jo individualybės ir jo teatro spalvas, kurios, pastaraisiais metais režisieriu dirbant Rusijoje, darosi vis blankesnės.

Balevičiūtės knygą išleido leidykla „Metodika“. Viršelio dailininkas Karolis Rūkas perrėžė jos juodą viršelį raudona juosta, tarsi pabrėždamas autorės paantraštę – „žaidimas Rimo Tumino teatre“. Galima būtų ginčytis, ar tas raudonumas ir žaidimas turi ką bendra, tačiau ši spalva, režisieriaus spektakliuose matoma itin retai, pačią knygą tarsi išplėšia iš panašių konteksto ir suteikia jai solidumo. Solidumo ta prasme, kad už intriguojančio pavadinimo, o pavarčius – už gausių režisieriaus ir Mažojo teatro biografiją liudijančių fotografijų čia slepiasi rimtas, analitinis autorės tekstas. Sakyčiau, pirmas tokis išsamus, apibendrintantis režisieriaus kūrybą tekstas, kuriamo atsiranda vietas ir pagri-

toms autorės išvadoms, ir neprisiapažystamai, bet nujaučiamai jos simpatijai savo „objektui“. Be simpatizavimo turbūt neįmanoma parašyti nė vienos knygos, o Tuminas – vienas tų režisierų, apie kurio azartukumą ir artistikumą repeticijose, kurias autorei teko stebeti, net sklando gandai. Tad neatsitiktinai „žaidžiantis“ Tumino teatras tapo Balevičiūtei atskaitos tašku bandant apčiuopti ryšį tarp režisieriaus asmenybės ir jo spektaklių, ir išyškinant tai, kas juose egzistuoja, bet sunkiai įvardijama – kūrybių lengvumas ir estetinė žaismė.

Pasitelkusi tvirtą teoriją užnugari – žaidimo ir žaidybinių teatro analizes, tuminiškų šios žaismės liudijimų autorė pradeda ieškoti nuo kūrybinės režisieriaus pradžios 1977–aisiais ir pirmųjų spektaklių – Jordano Radičkovo „Viduržiemio“ ir Georges’o Schehadé „Emigrant“ ir Brisbeno“ tuometiniame Lietuvos valstybiame akademiniame dramos teatre (dabar Nacionaliniame), o baigia Antono Čechovo „Trinis seserimis“ ir Mažojo teatro įsikūrimu naujose patalpose 2005–aisiais. Šios smagios ir kartu šiek tiek detektyvinės žaismės paieškos kaip tik ir tampa „raudona“ knygos gija, surveriančia atskirus jos skyrius („Žaidybinių teatro link“, „Rimas Tuminas kaip žaidžiantis menininkas“, „Rimas Tumino atminties teatras“) į beveik trisdešimt Tumino darbo teatre metų. Surveriančia, bet anaiptol neišsemiančia, nes už kruopščiai ir su polėkiu analizuotų svarbiausių Tumino spektaklių autorė palieka dar

tieki pat laisvės ir erdvės kitų režisieriaus darbų interpretacijoms – ir šio laiko, ir vėlesnių.

Iškart norėtusi perspėti – skaičiati knygą malonu, bet ji neleidžia atsipalauduoti. Pratarmėje pakvietusi skaitojojus „žaisti drauge“, Balevičiūtė itin subtiliai supina režisieriaus pasiskymus ir savo ižvalgas, ir šiose – nepalyginamai daugiau teatro kritikės, nei susižavėjusios teatro gerbėjos. Bet kaip tik toks jau pačiai autorei būdingas „žaidimas“ su teorija ir praktika padidina knygos vertę – ji tampa dalimi lietuviškos teatro istorijos, kurioje Tuminas pagaliau randa savo vietą. Be to, knyga beveik įrodo, kodėl, nepaisant kelių mokinijų kartų, Tuminas neturi tikrujų tėsėjų, o Mažojo teatro vardas vis dar asocijuojasi su jo paties vardu. Gal ir per drąsus sakyti, kad to priežastis – individuali, tuminiška „teatrinių žaidimų filosofija“, tačiau būtent jos su niekuo nesupaniosi ir niekas kitas jos nepasiskolins. „Rimas Tuminas“ kolekcionuoja laivus. Kodėl – nežino“, – rašo Balevičiūtė, ir supranti, kad šis pomėgis turi savo istoriją, gal net priešistorę, iš kurios gimsta ir „Madagaskaro“ laivu įvaizdis ir kuri nematomais siūlais susaistoti režisieriu su savo tėvu (tėvo) istorija. Vienas dažniausiu knygos žodžiu – vaikystė čia tampa savotišku Tumino teatratrū atrakančiu „visrakčiu“, kuris irgi tik patvirtina, kad šio režisieriaus kūryba nuausta iš praeities, itin asmeniškos išpūdžių, emocijų, situacijų, veidi „kolekcionavimo“ aistros ir patirties. Tiesa, iš šiai režisieriaus pa-

tirtų Balevičiūtė žvelgia per nūdienos prismę, [teatologinio] žodyno racionalumas truputį nudrenuoja Tumino spektakliams būdingą atmosferiškumo ir efemerijumo dvasią. Tačiau autorės pasirinktas ne vien refleksijos, bet ir analizės keliais nėra neteisingas – jis tampa knygos stuburu, logiška pačios Balevičiūtės gilinimosi į tuminiškos teatrinės pasaulejauto paslaptis motyvacija.

Balevičiūtės knyga, pristatant ją Vilniaus knygų mugėje, buvo lyginta su Ramunės Marcinkevičiūtės „Eimuntas Nekrošius: erdvė už žodžių“ (2002) – monografija, skirta vienam kūrėjui, siekiant apčiuopti, įvertinti ir išprasminti tam tikrą jo kūrybos etapą. Balevičiūtės knygoje taip pat akcentuojama vieno Tumino kūrybos etapo pabaiga – 2005-ieji, kai kartu su „Triju sesečių“ naujoje teatro salėje premjera atėjo jausmas, kad „tai jau kitas teatras ir kitas Rimas Tuminas (...) Pats Rimo Tumino Mažasis teatras tapo kultūros atminties dalimi.“ Gal ir ankstoka „laidoti“ Mažajai, žinant (tikintis), kad režisierius vis tiek į ji sugriž, o sugrižęs, gal net pradėjęs išskriptą iš naujo, neišsižadės „teatro, tikresnio už gyvenimą“. Bet lygintinos abi knygos kitu aspektu – panašaus formato ir maketo jos tarsi viena kitą pratęsia, o pratęsdamos nevalingai sužadina seniai nutrūkus, labiau virtualų nei realų šių dviejų skirtingu režisieriu dialogą... O gal tai pačių knygų ir jų autorų dialogas?

Prokofjevo Antrasis koncertas

Jevgenijus Starodubcevas ir Nacionalinis simfoninis orkestras

Aldona Eleonora Radvilaitė

Ryškus, išskirtinis atlikėjo talentas, didžiulė vidinė energija ir valia, jautrus muzikos prasmui pajautimas, rafiniuotas skonis, sugebėjimas tobulai realizuoti sumamus, klausytojus hipnotizuojanti įtaiga – tai atsidavusio muzikos meniui rusų pianisto Jevgenijaus Starodubcevo bruožai. Daugelio tarptautinių konkursų laureatas intensyviai koncertuoja pasaulyje, skambina rečitalius ir su orkestrais. Pianistas gimė 1981 m., mokėsi Maskvos centrinėje muzikos mokykloje, o 1999 m. išstojo į Maskvos valstybės P. Čaikovskio konservatorijos kompozicijos klasę. Nuo 2000 m. pradėjo mokytis skambinti fortepijonu prof. N. Trull klasėje, o nuo 2006 m. baigė studijas dirba šios profesorės asistentu. J. Starodubcevas įrašė dvi XX a. ankstyvosios šiuolaikinės muzikos kompaktines plokštelės kompanijose „Anima records“ ir „Honens“.

Lietuvos klausytojų dėmesį pianistas patraukė išpūdingais pasirodymais paskutiniame M.K. Čiurlionio konkurse, tad i spalio 6 d. Filharmonijos Didžiojoje salėje vyko Nacionalinio simfoninio orkestro (meno vadovas ir vyr. dirigentas Juozas Domarkas) ir soluojančio J. Starodubcevo koncertą, kurį transliavo Euroradijas, gausiai susirinko profesionalai ir muzikos mėgėjai. Dirigavo Robertas Šervenikas. Orkestrui atlikus Arvydo Malcio orkestruotus M.K. Čiurlionio „Tris preliudos“, išgirdome dėl sudėtingos fortepijono partijos rečiau atliekančią Sergejaus Prokofjevo 4 dalių Koncertą fortepijonui ir orkestrui Nr. 2 g-moll, op. 16, sukurta jaunystės metais (I redakcija 1913, II – 1923), pelnusį kompozitorius estetinių pagrindų griovėjo, futuristo ir „barbaro“ vardą. Šiaime kūrinyje, kitaip nei kituose šio autorius fortepijoniniuose koncertuose, pagrindinis vaidmuo skirtas solistui, jo partijos muzikinė-

kalba visais atžvilgiais sudėtinga, reikalauja didžiulės dėmesio koncentracijos, fizinės išvermės atliekant komplikuotai išplėtotą muzikos audinių, sugebėjimo išprasminti neįprastus vaizdinius. Savo vidine energetika primenantis mūsų įsvaizduojamą legendinio smuikininko Nicolo Paganini įvaizdį, Jevgenijus Starodubcevas sukaupė, hipnotizuojamai įtaigiai, nepaprastai rafiniuotai, kulminacijose – dramatiškai pertekėti šios ir dabar naujai, savitai, epizoduose – aštriai skambančios muzikos įvaizdovę. Sunku buvo patikėti, kad išoriskai trapus, liauna jaunuolis apdovanojas neįtikināta dvinas stiprybe, fantazija, pukiai fiziniuose duomenimis. Ypač išpūdingos buvo išplėtotos fortepijono kadencijos. Pagirtinas solisto ir orkestro ansamblis. Publiko buvo sužavėta, pasipylė gėlių puokštės, nesibaigiantys aplodimentai. Kai po koncerto garbi muzikos profesionalė Emilia Čepulytė paklausė šio talentingo me-

vo Antrajį koncertą?“ Beje, prieš šį atsakingą pasirodymą Filharmonijoje pianistas nepagailėjo savo energijos ir 16 val. M.K. Čiurlionio naminė-memorialiniame kultūros centre subtilia M.K. Čiurlionio Preliudo interpretacija pasveikino pirmąjį ilgametį M.K. Čiurlionio draugijos pirmimininką prof. V. Landsbergį su artėjančiu jubiliejumi, o kartu ir garbius šios draugijos narius bei dabartinių jos pirmimininką Stanislovą Urboną su įkūrimo ir veiklos 25-mečiu.

Antroje koncerto dalyje orkestru atliekama Johaneso Brahmso Simfonija Nr. 1 c-moll, op. 68, kuria energingai ir pakiliai dirigavo Robertas Šervenikas, skambėjo kaip palaimingai tyra ir nuoširdi nuostabaus grožio muzika, kurioje romantiškis polēkis mestriškai jungesi su klasicine darna. Klausytojai karštomi katutėmis dėkojo atlikėjams. Entuziastinguose šūksniuose smagu buvo girdėti jaukus balsus.

Jevgenijus Starodubcevas ir Robertas Šervenikas

Keturios rudens dienos

Šokio festivalis „Aura“

Agnė Biliūnaitė

Žvarbūs skersvėjai, tamsių spalvų drabužiai gatvėse ir žmonių būriai prie teatrų – išprasti lietuviško rudens simptomai. Toks pat išprastas kultūrinio rudens atributas yra ir šokio festivalis „Aura“, kuris šiuo metu rugsėjo 27–30 d. Kaune buvo surengtas 22-ajį kartą. Kokios gi buvo tos keturios rudeninės šokio dienos?

Pirmoji diena. Nuoga. Rugsėjo 27 d. festivalio atidarymui buvo parinkti du visiškai nuogi spektakliai. Tiesa, nuogumas juose buvo patiekta ganetinai skirtingai, tačiau per daug nesigilinant į niuansus būtų galima juokauti, kad sceniniams kostiumams tikrai buvo tauptyta. Pirmosios „Girstučio“ sceną apsildė Anne Juren ir Annie Dorson (Austrija), parodžiusios galinę feministinį veikalą „Magiška“. Galingas jis buvo viskuo – pradendant pagrindinės solistės kūno linijomis ir ledine spektaklio struktūra, baigiant daiktais, traukimais iš jos maksties. Buvo daug mėsos, siek tiek pilkosios magijos ir vos vos moters. Mechanikas nuogu kūno kretėjimas įkalino žiūrovus nepatogiose salės kėdėse. Lūžtantys breiko, šokinėjantys roko mostai siek tiek pamalonino užsitususj sėdėjimą. Tačiau teko vėl nuščiuti, kai salėje sėdinčius veidus ėmė lyžioti iš šokėjų tarpojo kyšančio portatyvinio prožektoriuko šviesos spindulys.

Tokie gerokai iškoneveikti piktos ir nuogos Austrijos feministės žiūrovai per vėjų ir besiplaikstančius geltonus lapus nuskubėjo į Kamerinį teatrą, kur Portugalijos šokio trupė „Ne Barros“ pristatė „Ku-

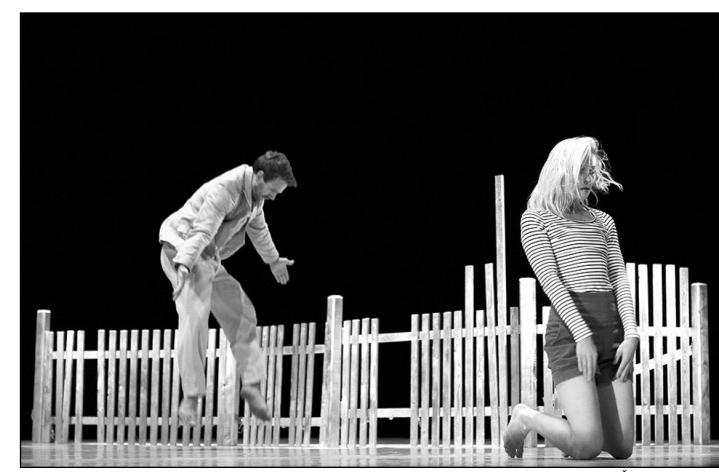
riant nepažistamaji“. Glaudžiai susėdusiai ir sutūpusiai publikai buvo patiekta dar viena porcija mėsytės. Tiesa, ši kartą tai buvo kuklaus jaucho šokėjo lieknas kūnas, šeščlyje greitai nusimovės kelnaites ir vėl paskubomis jas užsimovės. Scenoje, tiesa, dar buvo multiinstrumentalistas, sugebėjęs vienu metu groti ir gitara, ir būgnais, ir sintezatoriumi; labai estetiška nespavoltos grafikos vaizdo projekcija, reaguojanti į garso dažnį ir intensyvumą; sielą švelniai atgaivinantys šokio judešiai, sprendžiantys savilokalizavimo bédas; portugališkas liūdesio rūkas ir tolimų krantų ilgesys. Tik gaila, kad tokis tiesmukas sukergimas dėl per dažnų nuogumo atvejų neleido mėgautis spektaklio skleidžiamu švelniu lyriškumu. Panašiai nutinka, kai pobūvyje per ilgai juokiantis iš nešvankaus anekdotu nebepavyksta išgirsti jautraus egzistencinės gaidos posmo. Viskas tiesiog paverčiama juokais.

Antroji diena. Gili. Nuojauta kuždėdo, kad išvakarėse išmetus provokacinių kortų rugsėjo 28-oji turėtų pasiūlyti kai ką daugiau. Taip ir nutiko su „A.Iter S.essio“ (Prancūzija) ir jų spektakliu „Patvarumas“, kuris sukūrė naują dimensiją, sklidinančią dieviškumo ir demoniškumo, juodo klampumo ir balto aštrumo. Scenoje buvo du šokėjai: nuogas iki pusės, atletiškas, juoda kojinėkauke ant veido Jis (Gianni Joseph) ir trapi skustagalvė rausva suknele, baltais nupudruotu veiduku Ji (Yum Keiko Takayama). Prologė ant kaklo lėtai vynioti raudoni siūlai vėliau judesių labirintę išdryksta tarsi gyvenimo kraujotakos žymės. Traipai lyg iš Anapus atslinskiasi In akompanuoja tvirtas ir gy-

vybingos energijos kupinas Jang. Amžinybėje niekada nesibaigianti munchišką šauksmą pratęsia šviesų ir projekcijų iškrova, alkani šokėjų judesiai drasko erdvę ir kabinasi už gilesnių sluošnių ten, kur baigiasi blizgus pasaulio pamušalas ir dangus atsiremia į žemę. Iš nebūties išnyra žmogaus figūra ir užpildo būties tarpus žodžiais. Ypač estetiškas spektaklis, nestokojantis ne tik techninių sprendimų jų rodant, bet ir filosofinių lygių jam pasibaigus.

I esmę tą vakarą gilinosi ir Nivo Sheinfeldo ir Oreno Laoro (Izraelis) spektaklis „Kvailių laivas“, rodytas gana naujoje erdvėje – Dramos teatro „Rūtos“ salėje. Pailgoje scenoje graudžiai juokingą kvailių maskaradą demonstravo trys šokėjai, pasitelkę ne išmoningą butaforiją, šiuolaikines technologijas ar ryškius kostiumus, o tiesioginį ir nenutrūkstančią santykį su žiūrovais. Komiškomis baleto kombinacijomis *pas de trois*, tragikomiškai pompaštiskomis mirusiojo išlydėtuvių repeticiomis, graudžiai dialogais susėdus dviejuose mirusiuoju, paaugliškomis muštinėmis ir tokiu žmogišku užsispręlišku atkaklumu šokėjai neįčia įviliojo publiką gilyn į pasaulio sandarą. Ten, kur kiekviena frazė – žodžiu ar judesi – išsiverčia ir atskleidžia kitą – egzistencinio liūdesio veidą. Kvailių laivas, per gerą valandą, sakydamas, pasinaudodamas paprastute ABBA dainele, visiškai paémē publiką į savo denį ir visu greičiu nuplukdė ten, kur dar esama juokdarių, drįstančių juokinti ir virkyti karalius. Spektaklis bai-gės žiūrovų ir aktorių žvilgsnių aki- stata.

Trečioji diena. Lietuviška. Festivalyje buvo parodytu septyni šiuolai-

„Jūra“

S. ŠVITROS NUOT.

laikinę moterį, kuri drįsta bodėtis, ilgėtis, išnykti, būti ciniška, aistrinė, naivi, pavydī, kuri siekia meilės, nori priklausyti, bet priklausyti tegali tik iš dalies. Scenoje gausu personažų, visi jie dosniai apdovanoti savitumu, išraiškingumu. Netiketas skandinaviškas humoras išmargina ir taip gana daugiasluoksnį spektaklio audinių. Ypač stiprūs ir tvirtai surėsti pasirodė duetai, kuriuose realizmas jungiasi su abstrakcija. Juntamas skandinaviškoje literatūroje ir kine ypač dažnas individu intravertišumas ir nutolimas nuo sociumo, kartu jo beprotiškai ilgimasi. 1992 m. savo trupę įkūrus choreografių daug dirba su Švedijos karališkuoju baletu ir Oslo nacionaliniu teatru ir baletu, Malmės šokio teatru „Skanes“, šiuolaikinio šokio trupė „Carte Blanche“. Būtų iš tiesų smalsu pamatyti daugiau jos kūrinių Lietuvos scenoje.

Friedrichas Nietzsche kadaise yra pasakęs: „Tikėčiau tik tokiu dievu, kuris moka šokti.“ Šiandien, kai žodžiai ir vaizdai yra maksimaliai sekularizuoti, tiražuojami ir be saiko vartojami, judesiai vis dar stebuklingai išsaugo siek tiek nepažinimo ir nematerialumo. Šokis – tai sapnavimas kojomis. Tai išsitiesimas tarp dangaus ir žemės visu ūgiu už visus tuos, kurie susitraukę savo kasdienybės kokonuose se-niai nieko nebesapnuoja.

spindi vandens „išsiminta“ informacija. Darbe bandoma interpretuoti, kaip mūsų užrašyti žodžiai galėtų atrodyti, jeigu jie reaguotų į žmonių emocijas molekulų lygmenyje.

Inga Kvaraciejenė pristato projektus, kuriuose nagrinėja individus, atsiduriančius skirtingu socialinių grupių pakraščiuose, patiriančius prieštarinę visuomenės priimtų normų, vertybų poveikį. I. Kvaraciejenės darbuose aiškiai dominoja ribiškumo, pokyčio, perejimo būsenų įkvėptos temos. Autorės akitatin patenka tatuiruočių reiškinio nagrinėjimas, žmogaus socialinės kaukės „trapumo“, subkultūrų gyvenimo apmąstymai. Plakatų serijoje „Tatuiruotė kaip dienoraštis“ autorė asmenines patirtis ir stebėjimus „suriaš“ su religiniais, ezoterinių simboliais. Šešiųose plakatuose perteikiamas skirtingu visuomenės grupių požiūris į tatuiruotes ir jų savininkus. Kitas autorės darbas, plakatų serija „Totemas“, nagrinėja tatuiruotėse populiariausią gyvūnų atvaizdų pasirinkimą. Asmens susitapatimimą su socialiu vaidmeniu I. Kvaraciejenė pristato darbe „Kaukės“. Iškeliamas mintis, kad žmogus tiek glaudžiai susijęs su sa-

vo profesija, sociumo primesta etikete, jog norėdamas jos atsikratyti pasineria į subkultūrų pasaulį, taip vėlį užsidėdamas kitą tam tikrai subkultūrai būdingą kaukę. I. Kvaraciejenė kvečia parodos žiūrovą žaisti – plakate naudojamos septynių specialybės ir septynių subkultūrų, kurias parodos lankytojas gali tarpusavyje keisti. Autorė kelia klausimus apie socialinio statuso trapumą, vartotojų ir šablionišką savęs suvokimą.

Kita parodos dalyvė Rūta Gruzaitė nagrinėja būdus, kuriais galima naujai, patraukliai pristatyti lietuvių literatūros kūrinį – K. Donelaičio poemą „Metai“. Iklasikinį teksto žvelgiama kaip į naują patirtį skaitojuji. Interpretuojant fizinės teksto galimybes analizuojama, kaip vizualiai išryškinti prasmėnius teksto klotus. Bandoma atrasti tam tikrą teksto struktūrą, atitinkančią Donelaičio rašymo specifiką, konvertuojant poemą į grafinį vaizdą. Eksponuojami fizinės tiriamojo objekto analizės rezultatai. Vizualiai pateikiamas teksto ilgis, plotis, tūris, tankis, tekstas verčiamas į stenografijos – greitaiščio kalbą.

Panašią temą darbe „Kultūros

kodas“ plėtoja Miglė Baltrūnaitė. Iš teksto juostelių susuktose popierinėse rievėse autorė vaizduoja žinomus XIX a. vid. – XX a. pr. įvairių gyvenimo sričių įvykius, taip naujai pateikdama laiko užkoduo-tą kultūros pėdsaką.

Idomiu tipografikos sprendimų imasi Rokas Cicėnas. „Tipografinis autoportretas“ sudėtas iš stuktūruotų geometriinių formų pasitelkus raides. Kitame tipografiniame darbe „Erdvinis tipografinis darbalaukis. Smegenys“ autorius pateikia savo ieškojimus kurdamas daugiasluoksnį erdvinį šriftą, kuris galėtų padėti geriau išsiminti informaciją. Vienas šriftas sluoksnių pateikiamas kaip kontekstualios smegenys. Naudojami žodžiai susiję su žmogaus smergenu atliekamomis funkcijomis ir neurokibernetikos žodyno.

Apžvelgus magistrantų parodą akivaizdu, kad jaunieji grafiniai dizaineriai laužo nusistovėjusias ribas tarp atskirų meno krypčių, permastoti klasikinius veikalus, provokuoją, kuria naujas ir žaidžia išprastomis prasmėmis, siūlydami naujų požiūrių į jau žinomus reiškinius.

ASTA JACKUTĖ

Kronika

(I)vykės eksperimentas

Vilniaus dailės akademijoje mokslo metų pradžia šiai metais sutapo su galerijoje „Akademija“, spalio 1 d. atidaryta Grafinio dizaino katedros magistrantų paroda „Eksperimentas“.

Parodos autoriai – Gražina Komarovska, Inga Kvaraciejenė, Rokas Cicėnas, Rūta Gruzaitė ir Miglė Baltrūnaitė – aktyviai kuriantys, ambicingi VDA Grafinio dizaino katedros magistrantai, kūrybinį inspiracijų darbams sėmėsi iš įvairių dizaino krypčių, kitų mokslo terpių ar savo asmeninių pomėgių. Per du galerijos aukštus išsidėšiūsioje parodoje pristatomi plakatai, tipografika ir videodarbai. Vos ižengus į ekspozicijos erdvę, į akis krenta darbų ryškumas, kontrastingumas, stiprus konceptualumo užtaisais. Tai paroda, reikalaujanti žiūrovo laiko, raginanti įsigilinti, apgalvoti, suvokti tai, kas pamatytą.

Verta pasakyti, kad eksponuojami eksperimentiniai kūriniai glaudžiai susiję su parodos dalyvių būsimų baigiamųjų darbų temomis ir yra sukurti studijų procese.

Rokas Cicėnas. „Trečiokas. Spaghetti edition“. 2012 m.

Prezidentinės Antano Smetonos stipendijos laimėtojos Gražinos Komarovskos darbai balansuoja ant mokslo-meno-dizaino ribos. Videodarbas „Transkodavimas“ yra tarsi jungiantis saitas tarp dviejų skirtingu ženklu sistemų, tarp šriftų ir tekstinio kodo (Brailio raštą, Moržės abécédlę, žirinė abécédlę). Šriftą pakeitimui (transkodavimui) į kodą autorė pasirinko antimedžiagos ir medžiagos sąveiką fizikos terpéje. Kitas darbas – plakatai „Multi multa scinut, nemo – omnia / Daugelis žino daug, nickas nežino visko“. Autorė remiasi prialaida, kad vandens substancija turi atmintį ir reaguoja į žmogaus emocijas. Žiūrint pro mikroskopą, vandens kristaluose atsi-

Sakralumas ir tekstilinė biurokratija

Eglės Gando Bogdanienės paroda „Red tape“ Vilniaus dailės akademijos galerijoje „Artifex“

Elena Černiauskaitė

Artimas bendravimas su meninku (-e) suteikia ne tik naujų patirtių, bet ir galimybę geriau pažinti jo (jos) kūrybą. Pažvelgti į meno kūrinį kitomis akimis. Ypač kai kalbama apie tokią asmenybę kaip Eglė Ganda Bogdanienė, kuriai svarbus ne tiek rezultatas, kiek refleksija – kūrinio gimimo aplinkybės ir pasiekimės, jo inspiruota reali istorija. Pasak autorės, ji nuoširdžiai tiki, kad menas išgelbės pasaulį, nes kūryba (bet kokią srityje) yra pagrindinis gyvenimo variklis. O tekstilė, supanti mus visur ir visada nuo žmonijos pradžios, yra neatsiejama jos esybės dalis, besąlygiška simpatija užkrečianti aplinkinius.

Visokią meilę ir estetiskai patraukliai įamžintą neapykantą (iš dalies asmenišką, iš dalies bendrinę, fundamentalią, daugeliui pažįstamą) galima pamatyti Eglės Gando Bogdanienės jubiliejinėje (autorės 50-metis ir 25 kūrybos metai) parodoje „Red Tape“, kurioje autorė demonstruoja savo kūrybos retrospektyvą skaitmeniniu formatu bei keletą naujesnių darbų. Trumpai apie kelis iš jų.

Kokia obsesiškai svarbi tekstilė menininkės gyvenime (ir kiek ištis ji užima vėtos kiekvieno žmogaus buityje), nusako parodoje ekspozicijos kūriniai: videofilmas „Tekstilės žinios“ su išprotėjusia diktore ir meninė schema „Tekstilė išplėstame lauke“, kuriuo autorė apibendrina ir pateikia mintis apie tekstilę, kviečia diskutuoti apie šiuolaikinės tekstilės sampratą mano ir visuomenės kontekste.

Tiesą sakant, Eglės Gando Bogdanienės kūryba taip artimai susie-

Eglė Ganda Bogdanienė. Instaliacijos „Red tape“ fragmentas

ta su gyvenimu, kad neretai jos menas netenka dalies žavesio, jei nežinai sukūrimo aplinkybių. Be abejio, viską galima pritaikyti sau, žvelgti ir interpretuoti tik per savo patirties prizmę. Tačiau vaizdinys be tikrojo savo konteksto suteiks tik dalinę emociją, suvokiamą per vizualių renginį. Juolab kad autorei puikiai moka pasakoti: „Auginau du mažamečius sūnumus. Trimečio Mikalojus niekuo nesidomejo, daug valgė ir yzydė, nerasdamas kuo užsiimti. Paaškėjo, kad jo keistu-

mo priežastis – akys tinginės. Vieina akimi jis beveik nieko nematė, kita – neryškų vaizdą. Gydytojai priراš storo stiklo akinius ir primyginių siūlė klijuoti vieną akį, kad akis tinginė imtų dirbtį. Žinoma, Mikalojus priešinosi tokioms gydymo procedūroms, galima suprasti, ir taip neryškus aplinkos vaizdas taip po šešelių rūku, o kur dar kiemo vaikų patyčios – ačkarikas... Pavykso sutarti, kad leis dengti sveikęs akį, bet tik kasdien nupieštu nauju piešiniu. Piešiau paukščius, vabalus, ornamentus, o vieną dieną sugalvojau realistiškai nupiešti Mikalojus akį – kad iš toli žiūrint net nesuprastum, jog ji užkljuota. Šis sprendimas Mikalojui patiko, matyt, ir kiemo draugai tai įvertino. Jaučiausi gerai, prasmingai panaudojusi savo, kaip dailininkės, gebėjimą realistiškai piešti. Laikui bėgant sūnaus regėjimas pastebimai gerėjo. Džiaugiausi savo atradimui, todėl nutariau išausti miniatiūrą – Mikalojaus akies kopiją – ir eksponuoti ją pirmoje Lietuvos organizuojamoje tarptautinėje mini tekstilės parodoje.

Po parodos „Akis“ buvo nupirkta, uždirbau dešimt dolerių – tuomet tai atrodė milžiniški pinigai. Bet visą tą laiką jos ilgėjaus, prisimindama istoriją ir matydama auganti Mikalojui, kuris sėkmingesiai baigė motyklę ir studijuoją universitetę.

Ši pavasarį netikėtai gavau elektroninį laišką iš Kanados. Raše motoris. Prisistatė kaip toji, kuri prieš daugelį metų viešėdama Lietuvoje nupirko iš manės miniatiūrą „Akis“. Ji pastaraisiais metais daug keliaavo, gyveno skirtinguose pasaulio kraštose ir visur vežiojosi „Akis“ – kaip mėgstamiausią kūrinį. Tik nežinia kodėl iji žiūrė-

dama moteris jautėsi neaukiai...

Papasakojau jai „Akies“ istoriją, nusiuončiau fotografiją, kurioje glėbesčiuojamės su Mikalojumi jo mokyklos išleistuvėse. Gavau atsakymą: „Dabar supratau keistą kaltės ir nerimo jausmą, kuri jutau žiūrėdama į „Akį“. Ji pernelyg asmeniška, pripildyta meilės ir šeimyniškos šilumos, todėl privalau ją grąžinti namo...“ Birželį gavau siuntinį iš Kanados, kuriamo rūpestingai supakuota Mikalojaus „Akis“. Šiandien spalio 2 d., o aš vis dar nesiryžtu aplėsti siuntinio.

Galiausiai ši sakralų veiksmą Bogdanienė atliko per parodos atidarymą, ir „Akis“ nepavargdama it Leonardo Mona Liza „stebi“ lankytoujus. Sako, ji neša laimę... Paimkite atviruką – tą neryškią, vienintelę iki šiol autorės turėtą šio darbo fotografiją. Ir liks tik patiketi.

Savitas sakralumas būdingas visai menininkės kūrybai. Kaip akivaizdu iš kūrinio „Akis“, jis atsiranda ne tiek dėl visuomeninių simbolių ir īvaizdžių (tiesa, dažnai „laužant“ stereotipines sampratas, netikėtai derinant kontrastingus savo prasme motyvus taip, kad įvyksta vizuali desakralizacija („Ženklai“, „Picta“), kiek dėl su kūriniais susijusių istorijų (taip pat darbas „Pabudinai“, inspiravęs dviem žmonių meilės istoriją).

Dar vienas, man atrodo, labai

Grįžkime prie naujausių Eglės Gando Bogdanienės darbų. Kūryba autorei iš dalies yra ir meditatyvus procesas, atsipalaidavimo, emocijų išsakymo būdas. Pastaruoju metu galutinai susaista biurokratijos (buvo VDA Tekstilės katedros vedėja, nuo 2011 m. ji – studijų prorektorė), kuri angliskai vadinama „Red tape“ (Red tape – nereikalingos, laiką gaišinančios biurokratinės procedūros (Collins English Dictionary – Complete and Unabridged © HarperCollins Publishers 1991, 1994, 1998, 2000, 2003); pažodžiui – raudona juosta. Tarsi padėdami dailininkui šmaikštulai anglai tiesiogiai susiejo tekstilę su biurokratija), Bogdanienė savo kūryba bando atsikratyti vis gausėjančio popierizmo, žalojančio menininko esybę. Naudodamas kūrybos procesu kaip psicho/meno terapija, ji „naikina“ dokumentus suausdama juos į nesibaigiantį kilminį taką, kurį mindytį kvečia lankytoujus. Perteikdama savo pojūčius, kartu su kostiumo dizainere Jolanta Vazalinskienė pasiuva iš jų drabužius; apsimynoja raudona juoste; tyčia naudodama pamėgtus ties mescioniško kičo riba laviruojančius motyvus – rožes, prisirpušias lūpas – žudančiai patraukliu, bet mirtinai nuodingu raudoniu ant realių dokumentų išsiuvinėja laiškus biurokratijos gerbėjams

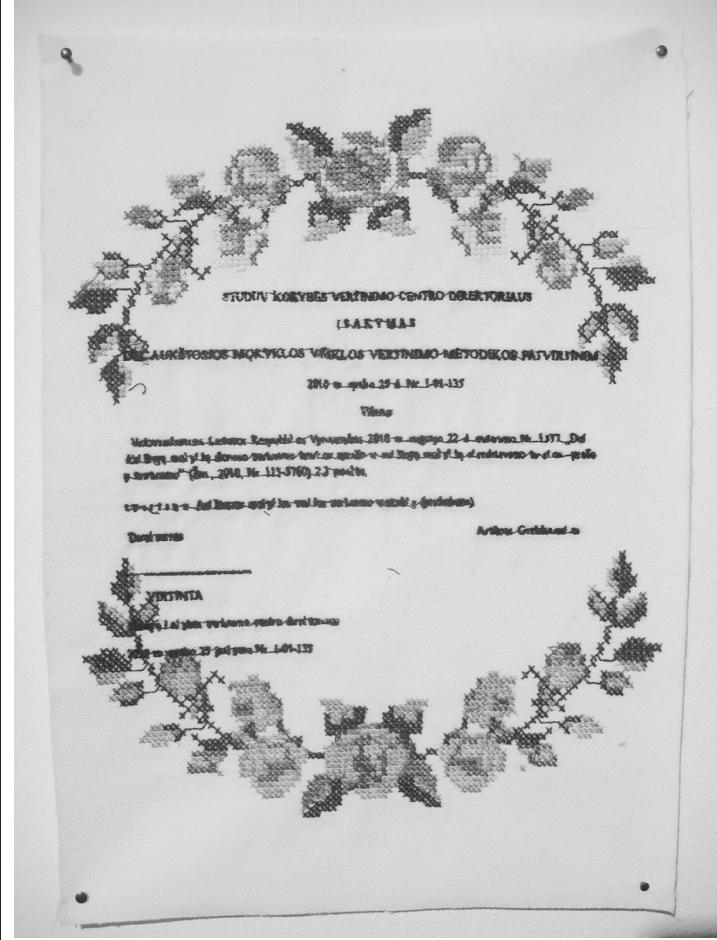
Eglė Ganda Bogdanienė

L. AUSYLOS NUOTRAUKOS

svarbus išskirtinis menininkės kūrybos bruožas – judesys. Visiškai pritariu dailėtyrinkei Aleksandrai Aleksandravičiūtei, kad „sunku sudinti tekstilę; Eglė Ganda Bogdanienė – viena iš nedaugelio, kuriems tai pavyksta“. Turi galvoje ne tik performansus („Šiandien ir dabar“ su Karina Matiukiene), spektaklius („Ragana ir Lukošiukas“, rež. Algim Mikutis, dail. asistentė Džina Jasūnienė) ir kt. Net kūrinį eksponavimo būdas padeda suteikti Bogdanienės kūriniams netikėtą efektą, kai judesys įkvėpa naujų ar papildomų prasmių: lengvas truktelėjimas, ir nukirstos vyru galvos (Holoferno / Šv. Jono Krikštytojo, pan.) išpūdingai „išvažiuoją“ stalčiuje – tarsi palovys paslėpti asmeniniais trofėjais. Balta vilna suteikia estetikos, minčiamento ir švelnumo, tačiau motyvai sukelia baigiamą pagarbą. Miegančios galvos, ištrauktos iš dienos šviesą, rodos, tuo prasimerks ir prabil.

Paroda veikia iki spalio 27 d.
Galerija dirba antradienį–penktadienį 12–18 val., šeštadienį 12–17 val.

Eglė Ganda Bogdanienė. Instaliacijos „Red tape“ fragmentas

Akcentuojant piešinio svarbą

Pirmasis Algimanto Švégždos piešinio konkursas

Ieva Pleikienė

Praėjusių savaitę Vilniaus dailės akademijoje įvyko garbės profesoriaus Algimanto Švégždos (1941–1996) piešinio konkursas. Nors dėta daug pastangų, platesnio atgariojo šis renginys nesulaukė. Tačiau pačiai VDA tapo svarbiu įvykiu. Jis paliudijo akademijos profesūros entuziazmą ir optimizmą pačia pozityviausia šiu žodžių prasme. Pirmiausia požiūriu į save – net jei šiuokart esame nelabai kam įdomūs, svarbiausia, kad domimės ir rūpinamės savimi patys. Tas kėlė ūpą. Improvizuotoje spaudos konferencijoje dalyvavusiu kelioliaka dėstytoju pasiskirštė į „klausa“ ir „atsakytojų“ frakcijas – kaip kitaip gali įvykti spaudos konferencija, jei joje dalyvauja vos vienias spaudos atstovas... Bet neįvykti ji juo labiau negali – jei aplink stalą su kava ir sausainiais ratu sustatytos kėdės, vadinasi, turi būti ir apskrito stalo diskusija. Ir ji buvo – ne formaliai, o gyva, griebianti už pačių piešimo dėstymo akademijoje paširdžių. Požiūrių apie tai, kas yra piešinys šiuolaikinio meno kontekste ir kaip jis turėtų būti dėstomas (o gal iš visis nedėstomas) būsimiesiems menininkams, spektrą nusidrėkė nuo akademinių anti-kos ir tolimesnės meno raidos studijavimu pagrįsto metodo, per gamtos studijas iki visiškai individu-

dualistiško, atliepiantį ar įteisinančio savitą kickvieno asmens meninę rašką. „Piešimas – mąstymo ir pasaulio matymo būdas“, – lyg kepurę ant visų svarystymų „uždėjo“ profesorius Petras Mazūras.

Svarbiausia konkursu parodos atidarymo dalis – premijų paskelbimas ir įteikimas. Konkursiniai kūriniai skirstyti į dvi kategorijas – studijinių užduočių ir kūrybinius piešinius. Abiejų kategorijų nugalėtojai apdovanoti lygiavertėmis premiomis. Studijinio piešinio laimėtojos laurai teko Martynai Kašinskaitei. Tik ičius į „Šachmatinę“ salėjus „Merginos figūra“ patraukia aki. Pirmiausia virtuoziškumu. Ji skaidri, lengva ir nuoširdi. Tą įspūdį kuria vykusiai atraistas užbaigtumuo ir eskiziškumo ritmas – akcentų ir paužių išdėstymas. Martynos kūrinių žavus tuo, kad paneigia stereotipinę akademinių studijos asociaciją su sunkiu, daug kantrybės reikalaujančiu darbu ir nuobodžiu, iš anksto numanomu rezultatu. Jos piešiny nematyti nei vieno, nei kito. Atsainus, į žiūrovą dėmesio nekreipiantis nupieštos merginos žvilgsnis, grakštus jos stotas, švelnus, matinis kūno paviršius nepaliko jokių varginančio darbo prie molberto pėdsakų. Priešingai, tai atrodo atlikta beveik be pastangų – panašiai apgaulingą įspūdį daro gracingi šokėjų judesiai ir lengvai užimamos sudėtingos kūno pozicijos.

Kūrybiškumo kategorijoje vertinėjoms nepralenkiamas pasirodė Jonas Laurišonis. „Piešiniai su anatominių elementais“ – metaforiškas kūrinių, interpretuotinas keliose koordinacijų sistemoje. Jis pricina kardiogramą, tiki kyla klausimas, ką ši kardiograma fiksuoja ir ką galima diagnozuoti ją išsifruojant – autoriaus požiūrių į piešinio būvį šiu momentu, jo paties kūrybingumo ar santykio su meno studijomis būklę, dar ką nors... Piešinys gali būti skaitomas ir kliaunantis dokumentikā imituojančia siužetine linija. Jis turi ir pasikartojančią skeletukų pajidalu šmēčiojantį valiūkiškumo pamušalą, sufleruojantį, kad visa tai nera perdėtai rimta ir gili. Beje, visa kūrybinio piešinio kategorijos ekspozicija žavi tuo, kad joje juntama gera šmaikštumo ir ironijos dozė. Šiuo požiūriu ypač vykš padėkos raštą už konceptualiai suformuluotą ir nupieštą klausimą „...kas tas konceptualus piešinys?...“ apdovanotas Rolando Stankūno kūrinių. Ką galėtų reikštī šiaisiai, kaip konkurso preambulėje rašoma, „copy-paste“ laikais vien smulkiai rankos judesiais „išpieštas“ gerokai išdidintas dienoraščio lapelis? Ar tai vien pašmaikštavimas, saviironiškas atsigrežimas į spēkim, momentinių egzistencinių nerimų. Gal tai maištavimo forma? Bet prieš ką maištavama? Prieš konceptualumo reikalavimą/poreikį? O gal prieš pri(s)iverstinį „zu-

linimą“ – idėjų, formų, nuostatų, akademijos suolu bei molbertų ir galų gale paties konceptualumo?

Konkurso skirstymas į dvi kategorijas leido pateikti plačiausią piešinių spektrą. Priešingais jo poliai pavadinčiai Dalios ir Gintaro Grudžių premiją pelnius Simonas Sirautaitės vyro figūros piešinį ir Žilvino Kvietkaus premija už novatoriškuą apdovanotą Ryčio Urbansko projektą „Laukas“. Pastarasis novatoriškumu tikrai sunkiai pralenkiamas, bet „elektrinio piemens“ aprémintas vaizdas pro langą be paaiškinamojo rašto mano naivaių sąmonėi taip ir liko neįkandamas.

Apibendrinant svarbu pasakyti, kad konkursas atskleidė diskursyvią akademijos aplinką – bent piešejų stovykloje esti įvairių nuomonų ir požiūrių, kurie ne konkuruoja, o sugenyenė tarpusavyje, teikdami pakankamai laisvas ir platielas meno studijų galimybes. Savotiškų aurų visam konkursui teikė Algimanto Švégždos asmenybę. Profesorius Arvydo Šaltenio prisiminimai liudijo didelę jo įtaką akcentuojant piešinio svarbą Lietuvos dailininkams, pirmiausia artimiausiemis būčiuliams – pasitaikius progai jiems į rankas įsprausdavo metalo plokštelių ir adatų ar popieriaus ir išsiusdavo eskizuoti iš gamtos, fiksuoji momentinių įspūdžių. A. Švégžda – vienas iškilusiai XX a. Lietuvos menininkų, giliai išjautęs ir apmą-

Martyna Kašinskaitė. „Merginos figūra“

tęs savają kūrybą, jos santykį su gamta ir muziejiniu meno palikimu. VDA piešinio konkurso pavadinimas jovardu aukštai iškelia kokybės kartelę. Norisi tikėtis, kad šis renginys kartosis kasmėt stūmiliodamas naujus kūrybinius piešinį impulsus ir atverdamas naujus piešinio suvokimo šiuolaikinio meno kontekste horizontus.

Paroda veikia iki spalio 31 d. VDA Naujosių rūmuose, „Šachmatinėje salėje“ (fojė, Malūnų g. 5, Vilnius)

Synchronizacijos dėsnis

Apie (parodij) žiūréjimo patirtis

Monika Krikštopaitė

Redakcijoje jau seniai pastebėjome egzistuojant paslaptinę dėsnį, kuris lemia, kad vienas su kitu nesusiję autoriai, nesusitarę ir seniai nesimatę, ima ir pamini kokį nors reiškinį, dalykų ar žmogu tamame pačiamē numeriję. Ne aktualiai, o kokį nors išsiskiriantį, ištrauktą iš atminties. Pavyzdžiui, taip buvo su Islandijos ugnikalniu Grimsvotnu, nors jo pelenai jau buvo kadais išsisklaidę. Ir dar daugybė kitų mišlingų kartų. Nieko čia ypatingo, bet ilgainiui imi sekti.

Kažką panašaus stebėjau šią savaitę vaikštinėdama po parodas ir renginius. Būtinai norėjau pamatyti savo mėgstamą autorę Laurą Garbštienę ir jos „Laikino meno fondą“ galerijoje „Vartai“. Papras tai ji sukuria kaip nors labai keisto, dažnai tai atrodo tobulaiai naiviai, bet visuomet gerokai išmuša iš pusiausyros mechaniską mąstymą, todėl man ji magiška. „Laikino meno fondo“ koncepcija aprašyta galerijos interneto svetainėje, tačiau realiai matai labai estetišką prekytalį su sodo ir miško gėrybėmis (česnakai, džiovinti obuoliai ir grybai, span-

guolės, įvairios uogienės ir pan.). Gretima patalpa panaši į botanikos kabinetą – rėmuose priploti džiovinti augalai su aprašymu. Sakytm – radikalai subtilu, nors ir savaip susisieja su „Documentoje“ rodytais obuolių veislių piešinių (Korbinian Aigner) arba knyga/filmais „Mergina su drakono tatuiuote“. Visa tai tik kuklus neurozinės šokis smegenyse palyginti su įspūdžiais iš kelio link parodos – Vilniaus mokytojų namai suorganizavo rudens gėrybių mugę „Sodo kraitė“, kur „galima įsigyti vaismedžių, vaiskrūmių, gėlių daigų, dekoratyvinų ir retų augalų, medaus bei kitų lietuviško kaimo rūdės gėrybių“. Praėjus pro uogas, augalus įmantriai varda („Rosalinda“, „Linda“, „Golden“ ir pan.), stiklainius ir pakelius su sėklomis, Garbštienės ekspozicijoje pasiūlytais lyg „Sodo kraitės“ pratėsime. Bet galima galvoti ir atvirkščiai – Laura, pasinaudojusi synchronizacijos dėsniu, išplėtė savo kūrinį puskilometrio spinduliu. Tai dar vienas argumentas tikėti, kad ji magiška.

Į „Vartus“ ėjau į dėl norvegų menininko Knuto Åsdamo. Jo „Tripolis“ užima dvi sales. Vienoje

Julijonas Urbonas. Veiksmo-paskaitos-atrakciono fragmentas

labai tiršta, antroji dvelkia dykyne. Ižengus iš „Sodo kraitės“, nuotraukų grūstis nuo lubų iki grindų per visas sienas neišgaudina, tik primena, kad vaizdas minioje, lygiai kaip ir žmogus, tampa „bevezdžiu“. Tačiau paskutinė salė, kur metalinio tinklo užtvara aptvertame ekrane rodomas filmas apie statytus ir nebaigtus didžiulius betoninius pastatų kompleksus Libane, žada daugiau erdvės. Sunku suprasti, ką kalba vieniši slankiotojai

po betono tolius, tačiau tos dykros ne tik priminė ir pas mus vis dar esančius pastatus vaiduoikius, bet ir tai, kad į tokias vietas einama iš-vaikščioti liūdesio. Ne atidarymų metu daugelis galerijų irgi primeina bežmoges dykynes. Čia „meno terapija“ igauna dar vieną prasmę. Žinau, kad Vilniaus dailės akademijos galerija „Artifex“ nesitarė su galerija „Kairė–desinė“ drauge tyrinėti moters menininkės, užimančios aukštą biurokratinės pa-

reigas, temos. (VDA prorektorė ir šiuolaikinės tekstilės menininkė) Eglė Ganda Bogdanienė išsaudė iš šūsnies dokumentų kilimą, o estų menininkė Eve Kask rodo filmą apie (Estijos dailės akademijos rektorę ir šiuolaikinės tekstilės menininkę) Signę Kivi, kuri, užuot iškilimų proga ruošusi kalbą kaip kultūros ministrė, priversta suktis grožio gamybos girnose.

Tą patį šeštadienį dizaino choreografines galimybes tyrinėjantis Julijonas Urbonas vaikščiojo vertikaliai Nacionalinės dailės galerijos pastato sieną padedamas virvių ir pasakojo, kaip žmogus, pakliuves į neįprastą fizinę būklę, suprantai tai, ką žinojo, bet nemanė žiną (renginys iš ciklo „Ornamentas“). Tą patį šeštadienį keli vyrai scenoje atidengė Romeo Castellucci spektaklio „Apie Dievo sūnaus veido koncepciją“ didžiuolių finalo užrašą „Tu – (ne) esi mano ganytojas“, prisiseigę lygiai tokiomis pat virvėmis kaip Urbonas. Esu tikra, kad elgesys su ikona irgi leido sužinoti, ko mes nenumanėm žiną – giluminiai jausmai (tikėjimas, meilė, užuojauta) nėra paviršiaus (plakatų, skandalų ir rinkiminių agitacijų) būtybės.

Aktuali dokumentika

Festivalis „Ad Hoc: nepatogus kinas“

Spalio 17 d. Vilniuje prasidėsiantis dokumentinio kino festivalis „Ad Hoc: nepatogus kinas“ pristatys per keturią dešimt naujausių dokumentinių filmų; laukiamas atvykstant keturiolikos užsienio kino kūrėjų. Filmai suskirstyti į šešias temines programas: „Vidurio Rytai iš arčiau“, „Kertant sienas“, „Postsovietinė panorama“, „Siekiant teisinumui“, „Ekrane moterys“, „Žalioji programa“, „Nauji lietuvių režisorių filmai“, taip pat bus surengtas specialus seansas, kuriamo bus parodytas suomių filmas „Panko sindromas“ (rež. Jukka Kärkkäinen, J-P Passi).

Jau šeštą kartą vyksiančio „Nepatogaus kino“ programoje šiemet ypač daug dėmesio skirta tarptautinėms aktualijoms – nedemokratiskų režimų griūčiai arabų valstybėse (Egiptas, Jemenas), su priespauda kovojančiu visuomenė realijoms (Iranas, Sirija), tyrancių įtampai Vidurio Rytuose. Savo įspūdžius iš filmavimų šiame regione žiūrovams pasakos iš Vilnių atvykstantys režisieriai Petras Lomas ir Marcusas Vetteris. Nebe pirmą filmą arabių kraštuose kuriantis Petras Lo-

mas pristatys naujausią filmą apie revoliuciją Egipte „Atgal į aikštę“ („Back to the Square“). Ne mažiau įtemptoje aplinkoje teko dirbtai ir režisieriu iš Vokietijos Marcusui Vetteriui, kurio filmas „Dženino miesto kinas“ („Cinema Jenin“) pasakoja apie bandymą rasti bendrą kalbą tarp žydų ir arabų bendruomenių Palestinos Vakarų krante. Šie filmai yra programoje „Vidurio Rytai iš arčiau“.

Šeši skirtinti ne vieną apdovanojimą pelnę filmai sudaro programą „Kertant sienas“. Jie kelia migracijos klausimus. Neatsitiktinai du šios programos filmai surinkti Italijoje – šalyje, kurią vartais į Europą laiko daugelis imigrantų. Festivalyje laukiami režisieriai: Rossella Schillachi pristatys filmą „Kitokia Europa“ („Altra Europa“), Massimo D'Anolfi ir Martina Parenti – „Tvirtovę“ („Il Castello“). Pastaras uždaruoja Milano oro uosto erdvėje meistriškai nufilmotas filmas jau spėjo pelnyti ne vieno prestižinio kino festivalio prizą.

Festivalis tėsia tradiciją nagrinėti posovietinių valstybių realijas. Programoje „Postsovietinė pano-

„Atgal į aikštę“

rama“ šiemet bus parodyti filmai, atskleidžiantys kaimyninių (Rusija, Baltarusija) ir tolimesnių (Ukraina, Gruzija) šalių realijas. Festivalio žiūrovų laukia susitikimas su viena jaunu Gruzijos dokumentinio kino kūrėju Salome Jashi, kuri pristatys naujausią savo filmą „Bakhmaro“. Filmo „herojus“ – dar sovietmečiu pastatytas ir kadaise prabangus provincijos viešbutis. Jis metaforiskai atspindi pastaraisiais dešimtmeciais Gruzijoje vykusias permainas. Suomio Ari Martikainen filmo „Rusijos laisvamanis“ („Russian Libertine“) herojus – garsus rusų rašytojas Viktoras Jurojejevas. Jis yra subtilus ir ižvalgus Rusijos gyvenimo stebėtojas.

Programos „Siekiant teisingumo“ filmus sieja jų herojai. Skirtingose šalyse jie ieško galbūt ir skirtingai suvoko teisingumo. Amerikiečių Erico Strauss ir Daniele Anassion filmas „Generolo Plakaškinio nuodėmė atpirkimasis“ („The Redemption of General Butt Naked“) pasakoja apie vieną žiauriausią Liberijos pilietinio karo vadų. Jis prievertavo, žudė, grobė vaikus ir liepė jiems žudyti savo artimuosius. Vieitos gyventojai jį geriau pažinojo „Generolo plakaškinio“ vardu, nes dažnai mūšio lauke jis pasiodyda-

vo visiškai nuogas, tik su kareiviškais batais ir automatu rankose. Dabar generolas keliauja po Liberių skleisdamas Dievo žodį. Jis ieško tų, kuriuos suluošino ir iškainino, prašo atleidimo.

Programa „Ekrane moterys“ skirta moterų teisėms ir lyčių lygybei. Šiemet į moterų problemas žvelgianta plačiau ir įvairiau. Bus parodyti filmai apie įvairias formas įgyjančią prekybą moters kūnų („Prastas oras“, „Modelis“), prievertą („Laiškas iš Vokietijos“), siekių kontroliuoti moters kūną, sekualinį gyvenimą, reprodukcines teises („Meilės nusikaltimai Kabule“). Olandų režisierius Michielio Van Erpo filmas „Dabar aš moteris“ („I am a Woman Now“) skirtas transseksualams. Prieš penkiasdešimt metų lyties keitimo operacijas atlikęs Kasablankos gydytojas Georges'as Burou buvo vienintelė norinčių keisti lyti tiltis. Režisierius klausia pirmųjų jo pacientų, dabar jau senyo amžiaus moterų, ar sprendimas, kurį kadai-se priėmė, pakeitė jų gyvenimą taip, kaip jos tikėjos? Kokia buvo visuomenės reakcija į pirmają transseksualų kartą? Kaip jaučiasi tie žmonės, sulaukę senatvės?

Edukacinė renginių gausa išsi-

skirs tradicinė „Žalioji programa“, kurioje šiemet bus gildenama itin Lietuvai aktualia energetikos tema. Prisidedant pagrindiniams šios programos rėmėjui, Šiaurės ministrų tarybai (NORDEN), programoje pristatomai šeši dokumentiniai filmai, skirtintai žvelgiantys į energetikos problemas. Komisika intonacija išsisirkia čeko Martino Marečeko filmas „Saulės tamsoje“ („Pod sluncem tma“). Jo herojai Milanas ir Tomašas 2006 m. atvyko į Zambijos kaimelį dalyvauti humanitarinės pagalbos projekte, skirtame elektrofikuoti vietos mokyklą ir ligoninę. Ižvalgus filmas suteikia peno apmąstymams ir apie panašių bendradarbiavimo projektų laimėjimus bei nesėkmes. Taip pat vyks edukacinės diskusijos su aplinkosaugos eksperta iš Skandinavijos, o spalio 23 d. planuojamas seminaras, skirtas įvertinti Lietuvos energetikos efektyvumo politiką.

Kaip ir kasmet, dalis festivalio peržiūrų persikelis ir į kitus Lietuvos miestus. Po spalio 17–24 d. vyksiančių peržiūrų Vilniuje (kino centras „Multikino Ozas“, „Skalvija“, Energetikos ir technikos muziejus), festivalis keliauja į Kauną (spalio 25–30 d., M. Žilinsko dailės galerija, „Galerija 101“). Lapkričio mėnesį peržiūros vyks kituose miestuose: Šiaulių (Ch. Frenkelio vila, lapkričio 6–10 d.), Klaipėdoje (Kultūrų komunikacijų centras, lapkričio 7–11 d.), Alytuje (lapkričio 8–11 d.), Marijampolėje (lapkričio 9–11 d.), Utenoje, Ukmergėje ir Panevėžyje (lapkričio 14–17 d.).

Informacija apie filmus ir renginius pateikiama svetainėje www.nepatoguskinas.lt.

PAGAL RENGĖJŲ INF.

„Bakhmaro“

Anonsai

„ARTscape“ Čekija

Bendradarbiaudamas su Čekijos Respublikos ambasada Vilniuje ir nepriklausomis Čekijos kompanijomis, „ARTscape“ projektas pristato Čekijos filmų savaitę. Ji vyks spalio 12–16 dienomis. Programa supažindins su jauniosios kartos režisierų filmais, juos dominančių temų įvairove.

Spalio 12 d. (19 val.) programą pradės Bohdano Slamos („Laikas būti laimingas“) komiška drama

„Kaimo mokytojas“ („Venkovsko učitel“, 2008). Veiksmas nukelia į Čekijos pietuose įsikūrusi kaimą. Į jį atvyksta biologijos mokytojas, metės darbą vienoje Prahos gimnazijų. Niekas nežino, kodėl jis tai padarė, bet niekas ir nesiaiškina. Net mokyklos direktoriui tai nesvarbu, nes, jo nuomone, Petras čia ištvers ilgiausiai pušę metų. Mokytojas apsigyvena pas močiutę, kuri negali užmigti be įjungto televizoriaus, o sieną tarp jų „kambarių“ – marga

užuolaida. Kartą atsibudės ant suspaustų šiaudų krūvos, mokytojas susipažista su jų savininkine – inteli-

gentė Mari ir jos gražuoliu sūnumi Lada, kuriam dar tik kalasi ūseliai. Neilgai trukus Petras ir Mari susibūliaują, kalbasi apie paprastus dalykus, kartu skina vyšnias, veža šieną... Mokytojas kulkus, supratinges, jautrus, tad Mari juo susižavi. Vieną popietę ant šiaudų ji pabando Petrą pabučiuoti, bet šis atšoka. Ji išvažiuoja savo traktoriumi, jis – į Praha, pas tėvus, kur ir paaikšėja mokytojo „keistumas“.

Spalio 13 d. (16.30) bus parodytas Miroslavo Ondrušo trileris „Kerštas“ („Vendetta“, 2011). Jaujas režisierius patirties sėmėsi dirbdamas su patyrusiais čekų kino meistrais, tokiai kaip Janas Hrubekas. „Kerštas“ – tai psichologinis trileris, bandantis kelti klausimą, ar blogis gimdė didesnį blogį. Vyra nori atkeršti už savo dukterį. Jis žino, kas įvykdė nusikaltimą, bet ar jam užteks drąsos atkeršti? Ir ar santūrus, gero būdo žmogus ga-

lės toliai ramiai gyventi, jei pasipriešins sažinei?

Spalio 14 d. (16.20) bus pristatas Lenkos Kny filmas „Nuo savo šešelių nepabėgsi“ („Stūn Neuteč“, 2009). Filmas iš dalies paramtas režisierės šeimos gyvenimo faktais, kurie paaikšėjo radus senus dokumentus. Pasakojama apie aštuoniadėimtmečių porą. Po šešiasdešimties bendro gyvenimo metų moteris nusprendžia palikti vyrą ir pagalbos kreipiasi į teisininkę anūkę. Po truputį ima aiškėti giminės paslapstys, bet iškyla dilema, ar tai ir turėtų likti paslaptimi, ar paviešinti.

Václavo Kadrnkos „Aštuoniadėimt laišku“ („Osmdesát dopisu“, 2011) bus parodytas spalio 15 d. (17.20). Filmo premjera įvyko pernai Kanų kino festivalyje, po to jis apkeliavo daugybę tarptautinių renginių. Tai autobiografinė drama. Režisierius prisimena savo vaiystę ir gyvenimą be tévo, kurio portretą susikūrė iš laiškų. Juos tėvas iš Anglijos siuntė Čekoslovakijoje gyvenančiam sūnui ir žmonai.

Spalio 16 d. (19.10) programą užbaigs Jano Lengelylio trileris „Šunsnuikiai 2“ („Bastardi 2“, 2011). Šis filmas buvo rodomas tik Čekijoje ir Slovakijoje, bet sulaukė didelio

kad šis atsakingas už trijų jaunų žmonių mirtis. Tad Michailo tėvas su seneliu, ieškodami įrodymų, ima psychologiskai terorizuoti mokytoją. Ši istorija sudomina ir policijos

„Kaimo mokytojas“

popularumo, tad nuspręsta parodyti jį ir vilniečiams. „Šunsnuikiai“ filme vadinami jaunuoliai, gyvenantys problematiškose šeimose bei rajonuose. Netikėtai mirus džiausiam „Šunsnuikiui“ Michailui, jo tėvas ir senelis įtaria vietinį mokytoją Majerį. Jie taip pat mano,

pareigūnų Karasą, kuris tūria žuvusio kolegos bylą. Karasas nujaučia, kad kažkas „šunsnuikių“ gaujo negerai, ir taip pat ima domėtis Majeriu, jau tapusiui mokyklos direktoriumi.

SANTA LINKEVIČIŪTÉ

Tegu Marse žydi obelys

Krësle prie televizoriaus

Režisierė Žana kuria filmą apie meilę, pavadinę „Intymios scenos“. Žana garsėja originaliuoju žiūriu į seksą, dėmesiu moters kūnui, bet netrukus atvirų scenų filmavimas taps košmaru. Oras genda, aktorius susikaustęs, o aktorė neįmanoma, kai jai daryti, jie abu atsiasko klausyti režisierės nurodymų. Bet Žana pasieks rezultatą, net jei tam prireiks ekstremalių priemonių...

Taip trumpai galima nusakyti Catherine Breillat filmo „Seksas yra komedija“ (LR Kultūra, 17 d. 23 val.) siužetą. Bet iš tikrujų tai autobiografiškas filmas. Breillat (g. 1948) išgarsėjo ne tik kaip pavojingai prie pornografijos priartėjančio autořinio kino kūrėja. Prancūzijoje ji žinoma ir kaip sėkminga romanų autorė (beje, literatūroje Breillat debiutavo septyniolikos, bet jos romanas buvo parduodamas tik su laukusiems aštuoniolikos) bei scenaristė, dirbusi kartu su Maurice'u Pialat, Federico Fellini, Liliana Cavani. Breillat yra ir aktorė – kine ji debiutavo 1972 m., suvaidinusi antro plano vaidmenį Bernardo Bertolucci filme „Paskutinis tango Paryžiuje“. 1975-aisiais ji sukūrė pirmą filmą, kuris išvydo ekranus tik po dešimt penkerių metų, nes vos baigto filmo turinys visus šokiravo, o jo produseris bankrutavo.

Lytis, seksualumas ją domina

nuolat. Breillat dažnai supriešina įprastą žiūrovo požiūrį ir tai, kaip moteris pati suvokia savo seksualumą, todėl ji dažnai analizuoją nekalbės praradimo, moteriško mažochizmo, seksualumo ir amžiaus temas. Režisierė domina moterų troškimai, bet ji mano, kad vyrai taip pat turi iš naujo ivertinti savo seksualumą. Seksu scenos Breillat filmuose dažnai būna tikros, todėl jie kartais pavadinami pornografiniais. Vaidinti filme „Romansas“ ji pakvietė italų pornografinių filmų žvaigždę Rocco Siffredi, jis pasirodė ir kitame garsiajame režisierės filme „Pragaro anatomija“. Aš manau, kad Breillat – nuosekliausia Georges'o Bataille'o idėjų apie erotizmą kaip transgresiją teseja knyne. Ji išitinkinusi, kad menininkui iškyla imperatyvas rodyti tai, kas „ne rodytina“.

Šešiolikmetės Nikolės iniciacija galėtų būti Breillat filmo tema. Tačiau Jameso Foley 1996 m. „Baimė“ (LNK, 16 d. 22.35) pagaminta JAV, todėl režisieriu svarbu sklandžiai papasakoti pamokomą istoriją apie architektą Stivą, kuris pradeda naują gyvenimą su antrajai žmona Lora. Bet architektu duktoriai Nikolei – tik šešiolika, ją masina klubai, vaikinai, naujos pažintys ir jausmai. Naktiniame klube mergina susipažsta su Deividu (ji vaidina dar visai jaunas Markas

Wahlbergas). Šis žavingas jaunuolis netrukus pradės elgtis keistai, o Nikolė taps jo jausmingo agresyvumo ir žiaurumo įkaite.

Man patinka Rumunija, ypač jos Transilvanija, todėl žiūriu visus filmus, kurių veiksmas perkelia į šią šalį. Prancūzų režisieriai Xavier Palud ir Davidas Moreau savo 2006 m. filmo „Jie“ (BTV, 13 d. 23.10) personažus, trisdešimtmecijų prancūzų porą – mokytoją ir romanistą Liuką ir Klementiną – taip pat apgvendino Rumunijoje, name Bu-karešto priemiestyje. Cia pora jaučiasi laiminga, kol vieną vakarą prasideda tikras košmaras...

Režisieriai neslepia, kad jų tikslas – sukurti siaubo filmą, bet tokį, kokie buvo kuriami 9-ajame dešimtmetyje, – „labai realistišką, su ištikinamu socialiniu pagrindu, bet pašokančią neįtikėtiną istoriją“.

Gerau pagalvojė, jie abu nusprendė, kad daugumai žmonių didžiausią siaubą kelia mintis, kad jų namuose gali atsirasti išbrovėlis. O istoriją, kuri tapo filmo pagrindu, Čekijoje filmuojant reklamą jiems papasakojo taksistas. Istorija buvo apie du austrus, kurie savo naujame name išgyveno keistus dalykus. Žinoma, režisieriams pasisekė ne tik sutiki taksistą, bet ir tai, kad Klementiną suvaidinusi aktorė Olivia Bonamy turi net kelias fobijas – ji bijo ir tuščią, ir uždarų erdvę.

„Baimė“

Man klaustrofobią sukelia televizijos debatai, kuriuose dalyvauja lietuvių politikai. Ko gero, atsidūrės vienoje erdvėje su kokiui nors sporto ministerijos iniciatoriumi iš Zuoko partijos ar nacionalistu iš Kauno taip pat pradėčiai mėtyti stiklines. Ši sekmadienį beveik visos televizijos visą vakarą transliuos rinkimų pabaigą. Politika yra komedija, nors Lietuvoje ji vis labiau tampa siaubo filmu. Pernelyg daug pabaibus ir pernelyg maža erdvė, kuorio turime tilpti visi.

Dar vienos prancūzės Agnès Merlet psychologinio trilerio „Doroti“ (LRT, 13 d. 23.10) herojė yra psichiatrė Džeinė. Ji siunčiamai į mažytę Šiaurės Airijos salą, kur turi tirti paauglęs Dorotės bylą. Si kalitinama pasikėsinimu nužudyti kūdikį. Autsaiderė Džeinė išsiaiškina, kad pas tetą gyvenanti našlaitė kenčia nuo siaubingo asmenybės multiplikavimosi – joje net penki skirtinės žmonės. Padėdama Dorotė, Džeinė susiduria ir su savo praecitimi, kuriuos nori atsikratyti, ir išsiaiškina uždaros bendruomenės paslaptį.

Susidomėjimas visokiais okultizmiais ir mistika pavojingas mažoms tautomis, nors magų ir kerėtojų čia pasitaiko pačių įvairiausiu. Idomu, kuris iš jų imsis vesti tautą iš krizės po šio sekmadienio.

Gaila, kad žiūrėdami į juos ir klau-sydamiesi jų dūdelių nepastebime naujausiu Marso nuotraukų ir kitokių neįtikėtinų dalykų, kurie yra visiškai realūs. Gal suabejosite mano geru skoniu, bet nuoširdžiai rekomenduoju 2000-aisiais Briano De Palmos sukurtą „Misiją: Marsas“ (BTV, 18 d. 22.25). Tai naivus, banalus, pompastiškas, bet kartu magiškas pasakojimas apie žmonijos šaknų atradimą tolimoje planete. Kosminės ekspedicijos dalyviai sužino tiesą, kuri skamba visai optimistiškai. Šiaiš laikais, kai atradimai pirmiausia sukelia baimę, De Palmos vizija taip pat atrodo neįtikėtina. Kai buvau jaunas, visur skambėjo daina apie tai, kad ir Mar-se obelys žydės. Žiūrėdamas filmą ją vėl prisiminiau.

Jūsų –
JONAS ÜBIS

Civilizacijų konfliktas Laguna Biče

Nauji filmai – „Laukiniai“

Živilė Pipinytė

Kaliforniją, tikrą roju žemėje – Laguna Bičą. Čia išskirė du draugai ir verslo partneriai – Čonas (Taylor Kitsch) ir Benas (Aaron Johnson). Botanikas Benas augina kokybiškas kanapes, kurių sėklas buvęs kareivis Čonas parvezė iš Afganistano. Čonas gina verslą nuo skolininkų ir konkurentų. Abu jaunuoliai išpažįsta skirtinges vertėbes – Čonas mano, kad vienintelis teisingas sprendimas yra jéga, Benas – budistas. Pelnā jis panauja mokykloms Afrikoje statyti, vandenkiemui Indonezijos salose testi, trumpai tariant, šviesai Trečiojo pasaulio ateičiai kurti. Amerika jam neteikia jokių vilčių. Benas mano, kad narkotikai – vienintelė racionali reakcija į jo šalies beprotybę. Tačiau abu vaikinus suvienija meilė gražiai blondinei Ofelijai

(Blake Lively), kuri save sutrum-pintai vadina O. Jie visi gyvena kartu. Europos kine *ménage à trois* žinomas dar nuo 3-jo dešimtmecio – nuo Abramo Romo „Trečiosios Meščianskaja gatvės“ laikų. Bet amerikiečiams tai, matyt, vis dar ypatinges laisvės simbolis. Mergina ir tampa filmo pasakotoja, nors iš pat pradžių informuoja žiūrovus, kad jos pasakojimas visai neraciškia, jog filmo pabaigoje ji dar bus gyva.

Filmo pradžioje Stone'as rodo šviesų, laimingą ir švelnauš mar-huanos dvelksmo supamą savo personažų gyvenimą. Narkotikai jau seniai nėra jokio maišto išraiška, pasižūrėjus į filmo personažus, gali pasirodyti greičiau atvirkščiai. Režisierius nesigilina į jų vidų – keilių pradžioje nuskambėjusių apibūdinimų užteks visam filmui.

Bet idilė niekad netrunka amžinai, todėl į trijulės gyvenimą įsiveržia prievara ir skausmas. Trumpai tariant, meksikiečių narkotikų kartelis, kuriam vadovauja gražioji Elena (Salma Hayek), nusprendžia įtraukti draugus į savo verslą. Šie kilniai pasiprišina, bet Elena iškart užčiuopia silpną draugų vietą ir pagrobia O. Internetu transliuojamos merginos kančios paverčia Čoną ir Beną kilniais riteriais. Jie padarys viską, kad išlaisvintų savo meilę.

Stone'as tą nusikaltelių gaujų konfliktą paverčia civilizacijų konfliktu. Meksikiečiai, kuriems vadovauja groteskiškas ir akivaizdžiai daug malonumo aktoriui teikiantis Benicio Del Toro žudikas, balsisi baltųjų morale ir jų gyvenimo būdu. Baltieji vadina meksikiečius laukiniai, nes jiems galvoje netelpa šių žiaurumas, išdavystės ir kankinimai. Mégavimasis gyvenimo malonumas ir žiauri kova už vietą po saule, pasirodo, nesuderinami net saulėtoje Kalifornijoje. Suderinamos tik išdavystės. Benicio Del Toro meksikietis, regis, lenktyniauja su savo sėbū – Johno Travoltos FTB agentu, kuris vis dėlto gali išduoti ir parduoti absolūciai visus ir viską.

Vienas siužeto posūkis „Lauki-

niuse“ veja kitą, o Čonas ir Benas sparčiai atsikrato vis daugiau moralinų prietarų. Talentingas pasa-kotojas Stone'as, kuris nuo septynerių metų iš tévo gaudavo ketvirtį dolerio už kiekvieną sugalvotą istoriją, apverčia aukštyn kojom gelžinę Holivudo taisykłę, kad artėjant prie kulminacijos epizodai turiapti vis trumpesni. Jis elgiasi at-virkščiai. „Laukiniai“ epizodai, kai pradžioje vos spėjti išžiūrėti į personažus, o scenos slenkia ekstre-maliu greičiu, filmui įpusėjus ima lėteti, o kulminacija rodoma du kartus: O vaizduotėje bei iš tikrujų. Bet formaliai įdomus ar net akiplėškias sprendimas „Laukiniai“ nekeičia – tai pramoginis filmas, kur kraujuo upės ir kankinimai – tik dar viena šiuolaikinių laukinių pramo-ga. Bet pramoga informatyvi ir pa-mokanti – iš filmo gali pasisenti žinių apie narkotikų auginimą, platinimą, pinigų plovimą ir kitokius įdomius dalykus. Titruose knibždė-te knibždė įvairių sričių ekspertų pa-vardžių. Pagaliau juk Stone'as, ne kartą sulaukęs policijos įtarimų, kad gėlynuose aplink savo namą augina kanapes, taip pat puikus eksperitas. Žinoma, Amerikos mitų ir civiliza-cijos.

Parodos	Galerija „Kairė-dešinė“ Latako g. 3 iki 13 d. – Eves Kask (Estija) kūrybos paroda „EE Estonian Express. Tikroji sėkmės istorija“	Kauno paveikslų galerija K. Donelaičio g. 16 Akvarėlis bienalės „Baltijos tiltai“ atrankinė konkursinė paroda „Sąsajos“	„7md“ rekomenduoja
VILNIUS			Dailė
Nacionalinė dailės galerija <i>Konstitucijos pr. 22</i> XX a. Lietuvos dailės ekspozicija nuo 12 d. – paroda „Ne vien grožis. Moters atvaizdas LAWIN kolekcijoje“			Spalio 12 d. 18 val. Nacionalinėje dailės galerijoje atidaroma mėnesį veikianti paroda „ „Ne vien grožis. Moters atvaizdas LAWIN kolekcijoje“ “. Tai yra advokatų kontoros LAWIN Vilnius biuro veiklos 20-mečio renginys. Anot rengėjų, „paroda teminė: joje pristatomai kūriniai atskleidžia, kaip išsivaizdavo ir vaizdavo moterų XVIII a. pabaigos – XXI a. pradžios Lietuvos dailininkai, t. y. Lietuvoje gimę, studijavę, gyvenę autorai, nepriklasomai nuo jų nacionalinės kilmės. Parodoje pateiktas vizualinis pasakojimas suskirstytas į aštuonią dalis: „Atvaizdas atminčiai“, „Iškūnyta vizija“, „Vaikystės žavesys“, „Motina“, „Dirbančioji“, „Geidžiamoji“, „Kraštotoyrininko žvilgsnis“, „Natiūros studijų objektas“. Kiekvieną šią dalį lydi trumpas kuratorės dr. Giedrės Jankevičiūtės komentaras, kurį praplečia jos parengtos atskirų kūrinių anotacijos.“
Vilniaus paveikslų galerija <i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Tarptautinė paroda „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų ir didikų portretai iš Ukrainos muzieju“ Paroda „Liudviko Mikenaitės gimimo 100-mečiu“			
Radvilių rūmai <i>Vilniaus g. 24</i> Paroda „Slovakų grafikos menas. Klasikinės technikos“			Teatras
Taikomosios dailės muziejus <i>Arsenalo g. 3 A</i> Paroda „Nuo mini iki maksi. Septintojo dešimtmecio mada“ (iš Aleksandro Vasiljevo Paryžiaus kolekcijos) „Valdovų rūmų lobynas: Lietuvos ir Europos paveldo kloida“			Kauno valstybiname dramos teatre po rekonstrukcijos bus atverta Didžioji scena. Šia proga pirmą kartą Lietuvos teatro istorijoje žiūrovai spalio 12, 13, 17, 18 d. 19 val. galės išvysti Antano Škėmos romano „ Balta drobulė “ inscenizaciją, kurią režisuoja Jonas Jurašas. Akivaizdu, kad sovietmečiu dėl politinių priežasčių emigranto dalių patyrusiam spektaklio režisieriu ypač artima svetur atsidūrusio Antano Škėmos ir jo prototipo Antano Garšvos dvilypė savijauta: jo abejonės, blaškymasis tarp troškimo ir negalėjimo grįžti į savo namus, tarp absurdų suvokimo ir prasmės ieškojimo.
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenatas <i>Arsenalo g. 1</i> Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje Lietuvos valstiečių buities kultūra Kryždirbystė „Lietuvos diplomatinė tarnyba 1918–1940 m.“ „Pirmasis atkurtos Lietuvos Respublikos prezidentas Algirdas Mykolas Brazauskas“			Muzika
Kazio Varnelio namai-muziejus <i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44			Spalio 13 d., 19 val. Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje publikos laukia savo alternatyva įvairių TV kanalu siūlomiems šokių projektams. Čia vyks gyvi „ Simfoniniai šokiai “. Ir ne tik tai. Lietuvos nacionalinės simfoninių orkestras (meno vadovas ir vyr. dirigentas Juozas Domarkas), mūsų šalies klausytojų pamėgtas maestro Olivier Grangeanas iš Prancūzijos ir vargonininkė Renata Marcinkutė Lesieur parengė puikią klasikinės muzikos programą.
Bažnytinio paveldo muziejus <i>Šv. Mykolo g. 9</i> Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija Paroda „Vilnius sakralinė auksakalystė“			Kinės
Šiuolaikinio meno centras <i>Vokiečių g. 2</i> Paroda „(Kaip aš čia patekau). Tapyba Lietuvoje“ Kriso Salmanio paroda „Šviesa“			Aktualiosios dokumentikos „ Ad Hoc: nepatogus kinas “ festivalio programoje – įvairūs filmai apie Artimųjų Rytų konfliktus, moterų situaciją, posovietinės visuomenės problemas bei energetiką skatinaapti aktyviu pasaulio piliečiu ir nesureikšminti vienos Europos Sąjungos provincijos pastangų apti Europos centrų.
Modernaus meno centras <i>Literatu g. 8</i> Asamblių paroda (Vincas Kisarauskas, Marija Terėsė Rožanskaitė ir kt.)			
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS			
Galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44</i> iki 13 d. – Vilnius dailės akademijos Grafinio dizaino katedros II magistrantūros kurso studentų darbų paroda „Eksperimentas“			
Parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> Projekto „Jaunojo tapytojo prizas 2012“ finalininkų paroda Paroda „Ksiolio 1“			
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> Eglės Gandošių personalinė paroda „Red tape“			
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikanų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės lietuvių meno rinkiniai			
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS			
Galerija AV17 <i>Aušros Vartų g. 17</i> Juvelyrės Ulvi Haagensen paroda „Kasdien“			
Vilniaus rotušė <i>Didžioji g. 31</i> Tapybos paroda „Donelaitis 2012“, skirta Kristijono Donelaičio 300 m. jubiliejui Vytauto Damasevičiaus paroda „Vilniaus genofondas“			
Energetikos ir technikos muziejus <i>Rinktinės g. 2</i> Igno Maldžiūno fotoparoda „China. 1/5“			
Pylimo galerija <i>Pylimo g. 30</i> Paroda „Dvylikai Viktoro Petraciūnės vizijų“			
KAUNAS			
M. Žilinsko dailės galerija <i>Nepriklausomybės a. 12</i> iki 14 d. – „Kaunas photo 2012“			
Nacionalinis operos ir baletų teatras			
Vilniaus rotušė <i>Didžioji g. 31</i> Tapybos paroda „Donelaitis 2012“, skirta Kristijono Donelaičio 300 m. jubiliejui Vytauto Damasevičiaus paroda „Vilniaus genofondas“			
Energetikos ir technikos muziejus <i>Rinktinės g. 2</i> Igno Maldžiūno fotoparoda „China. 1/5“			
Pylimo galerija <i>Pylimo g. 30</i> Paroda „Dvylikai Viktoro Petraciūnės vizijų“			
Nacionalinis dramos teatras <i>Didžioji salė</i>			
Valstybinis jaunimo teatras <i>Didžioji salė</i>			
„7md“ rekomenduoja			
Dailė			
Spalio 12 d. 18 val. Nacionalinėje dailės galerijoje atidaroma mėnesį veikianti paroda „ „Ne vien grožis. Moters atvaizdas LAWIN kolekcijoje“ “. Tai yra advokatų kontoros LAWIN Vilnius biuro veiklos 20-mečio renginys. Anot rengėjų, „paroda teminė: joje pristatomai kūriniai atskleidžia, kaip išsivaizdavo ir vaizdavo moterų XVIII a. pabaigos – XXI a. pradžios Lietuvos dailininkai, t. y. Lietuvoje gimę, studijavę, gyvenę autorai, nepriklasomai nuo jų nacionalinės kilmės. Parodoje pateiktas vizualinis pasakojimas suskirstytas į aštuonią dalis: „Atvaizdas atminčiai“, „Iškūnyta vizija“, „Vaikystės žavesys“, „Motina“, „Dirbančioji“, „Geidžiamoji“, „Kraštotoyrininko žvilgsnis“, „Natiūros studijų objektas“. Kiekvieną šią dalį lydi trumpas kuratorės dr. Giedrės Jankevičiūtės komentaras, kurį praplečia jos parengtos atskirų kūrinių anotacijos.“			
Teatras			
Kauno valstybiname dramos teatre po rekonstrukcijos bus atverta Didžioji scena. Šia proga pirmą kartą Lietuvos teatro istorijoje žiūrovai spalio 12, 13, 17, 18 d. 19 val. galės išvysti Antano Škėmos romano „ Balta drobulė “ inscenizaciją, kurią režisuoja Jonas Jurašas. Akivaizdu, kad sovietmečiu dėl politinių priežasčių emigranto dalių patyrusiam spektaklio režisieriu ypač artima svetur atsidūrusio Antano Škėmos ir jo prototipo Antano Garšvos dvilypė savijauta: jo abejonės, blaškymasis tarp troškimo ir negalėjimo grįžti į savo namus, tarp absurdų suvokimo ir prasmės ieškojimo.			
Muzika			
Spalio 13 d., 19 val. Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje publikos laukia savo alternatyva įvairių TV kanalu siūlomiems šokių projektams. Čia vyks gyvi „ Simfoniniai šokiai “. Ir ne tik tai. Lietuvos nacionalinės simfoninių orkestras (meno vadovas ir vyr. dirigentas Juozas Domarkas), mūsų šalies klausytojų pamėgtas maestro Olivier Grangeanas iš Prancūzijos ir vargonininkė Renata Marcinkutė Lesieur parengė puikią klasikinės muzikos programą.			
Kinės			
Aktualiosios dokumentikos „Ad Hoc: nepatogus kinas“ festivalio programoje – įvairūs filmai apie Artimųjų Rytų konfliktus, moterų situaciją, posovietinės visuomenės problemas bei energetiką skatinaapti aktyviu pasaulio piliečiu ir nesureikšminti vienos Europos Sąjungos provincijos pastangų apti Europos centrų.			
KKC parodų rūmai			
Galerija „Arka“ <i>Aušros Vartų g. 7</i> iki 13 d. – „Start Art“ grupės paroda „Chronotopologija“			
Galerija „Meno niša“ <i>J. Basanavičiaus g. 1/13</i> Alono Štelmano tapybos paroda „Nekrofilija“			
Pamėnkalnio galerija <i>Pamėnkalnio g. 1/13</i> Susanne Hagaard (Danija) paroda „My erotic childhood“			
Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus <i>Piliés g. 40</i> iki 17 d. – Gintaro Znamierowskio ir Donato Srogio paroda „Žmogus, kultūra, poreikiai: mylėti kultūrą, pažinti save ir kitus. 1988–2012“			
„Lietuvos aidos“ galerija <i>Trakų g. 13</i> iki 18 d. – Virginijaus Viningo paroda „Šokio anatomija“			
Galerija „Menos niša“ <i>J. Basanavičiaus g. 1/13</i> Alono Štelmano tapybos paroda „Nekrofilija“			
Pamėnkalnio galerija <i>Pamėnkalnio g. 1/13</i> Susanne Hagaard (Danija) paroda „My erotic childhood“			
Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus <i>Piliés g. 40</i> iki 17 d. – Arūno Vasiliausko kūrybos paroda „Nuo durų iki durų“			
Ch. Frenkelio vilos <i>Vilniaus g. 74</i> nuo 17 d. – paroda „2K / Kisarauskai: Saulės moliotipijos, Vinco linoraižinių“			
ŠIAULIAI			
Dailės galerija <i>Vilniaus g. 245</i> iki 20 d. – Arūno Vasiliausko kūrybos paroda „Nuo durų iki durų“			
Šiaulių universiteto dailės galerija <i>Vilniaus g. 141</i> Ugniaus Ratniko paroda „Antenos“			
Spektakliai			
VILNIUS			
Nacionalinis operos ir baletų teatras			
Vilniaus rotušė <i>Didžioji g. 31</i> Tapybos paroda „Donelaitis 2012“, skirta Kristijono Donelaičio 300 m. jubiliejui Vytauto Damasevičiaus paroda „Vilniaus genofondas“			
Energetikos ir technikos muziejus <i>Rinktinės g. 2</i> Igno Maldžiūno fotoparoda „China. 1/5“			
Pylimo galerija <i>Pylimo g. 30</i> Paroda „Dvylikai Viktoro Petraciūnės vizijų“			
KAUNAS			
M. Žilinsko dailės galerija <i>Nepriklausomybės a. 12</i> iki 14 d. – „Kaunas photo 2012“			
Nacionalinis operos ir baletų teatras			
Vilniaus rotušė <i>Didžioji salė</i>			
Valstybinis jaunimo teatras <i>Didžioji salė</i>			
„7md“ rekomenduoja			
Dailė			
Spalio 12 d. 18 val. Nacionalinėje dailės galerijoje atidaroma mėnesį veikianti paroda „ „Ne vien grožis. Moters atvaizdas LAWIN kolekcijoje“ “. Tai yra advokatų kontoros LAWIN Vilnius biuro veiklos 20-mečio renginys. Anot rengėjų, „paroda teminė: joje pristatomai kūriniai atskleidžia, kaip išsivaizdavo ir vaizdavo moterų XVIII a. pabaigos – XXI a. pradžios Lietuvos dailininkai, t. y. Lietuvoje gimę, studijavę, gyvenę autorai, nepriklasomai nuo jų nacionalinės kilmės. Parodoje pateiktas vizualinis pasakojimas suskirstytas į aštuonią dalis: „Atvaizdas atminčiai“, „Iškūnyta vizija“, „Vaikystės žavesys“, „Motina“, „Dirbančioji“, „Geidžiamoji“, „Kraštotoyrininko žvilgsnis“, „Natiūros studijų objektas“. Kiekvieną šią dalį lydi trumpas kuratorės dr. Giedrės Jankevičiūtės komentaras, kurį praplečia jos parengtos atskirų kūrinių anotacijos.“			
Teatras			
Kauno valstybiname dramos teatre po rekonstrukcijos bus atverta Didžioji scena. Šia proga pirmą kartą Lietuvos teatro istorijoje žiūrovai spalio 12, 13, 17, 18 d. 19 val. galės išvysti Antano Škėmos romano „ Balta drobulė “ inscenizaciją, kurią režisuoja Jonas Jurašas. Akivaizdu, kad sovietmečiu dėl politinių priežasčių emigranto dalių patyrusiam spektaklio režisieriu ypač artima svetur atsidūrusio Antano Škėmos ir jo prototipo Antano Garšvos dvilypė savijauta: jo abejonės, blaškymasis tarp troškimo ir negalėjimo grįžti į savo namus, tarp absurdų suvokimo ir prasmės ieškojimo.			
Muzika			
Spalio 13 d., 19 val. Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje publikos laukia savo alternatyva įvairių TV kanalu siūlomiems šokių projektams. Čia vyks gyvi „ Simfoniniai šokiai “. Ir ne tik tai. Lietuvos nacionalinės simfoninių orkestras (meno vadovas ir vyr. dirigentas Juozas Domarkas), mūsų šalies klausytojų pamėgtas maestro Olivier Grangeanas iš Prancūzijos ir vargonininkė Renata Marcinkutė Lesieur parengė puikią klasikinės muzikos programą.			
Kinės			
Aktualiosios dokumentikos „Ad Hoc: nepatogus kinas“ festivalio programoje – įvairūs filmai apie Artimųjų Rytų konfliktus, moterų situaciją, posovietinės visuomenės problemas bei energetiką skatinaapti aktyviu pasaulio piliečiu ir nesureikšmint			

Rež. – I. Basijokas (programa „Atvira erdvė“)	12 d. 17 val. <i>Mažeikių kultūros centre</i> – koncertas „Nuo Birutės kalno“. Čiurlionio kvartetas, V. Povilionienė (liaudies dainų atlikėja), P. Vyšniauskas (saksofonas), V. Rumšas (aktorius)
15 d. 12 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „Pasakų pirmadieniai mažyliams“ „Karalių pasakos.“ Pasakas sekia S. Degutytė („Stalo teatras“)	13 d. 18 val. – koncertas-paroda „Gamtos ir meilės spalvos“. Dalyvauja tenoras T. Vaikus, mecosopranas M. Buožytė, koncertmeisterė V. Pečiukonytė
16 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „TELEFONŲ KNYGA“. Rež. – V. Bareikis (teatro judėjimas „No Theatre“)	V a k a r a i
16 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – D. Harrowerio „PEILIAI VIŠTOSE“. Rež. – G. Liutkevičius (aktorių ansamblis „Degam“)	V I L N I U S
18, 19 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „TEBUS PRAKEIKTAS TĒVYNĖS IŠDAVIKAS!“ Rež. – O. Frlić (Slovénijos jaunimo teatras)	Rašytojų klubas
KAUNAS	12 d. 16 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – orkestro muzikos koncertas. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Dir. – O. Grangeanas (Prancūzija). Solistė R. Marcinkutė-Lesier (vargonai)
Kauno dramos teatras	14 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Visai šeimai. Teatralizuotas koncertas „Čipolino nuotykiai“. Varinių pučiamujų kvintetas „Vilniaus Brass“: L. Lapė, A. Baranauskas (trimitai), L. Dakinevičius (valtorna), M. Balčytis (trombones), S. Kirsena (tuba). Dalyvauja aktoriai G. Glemžaitė ir G. Zapalskis
12, 13, 17, 18 d. 19 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – PREMJERA! A. Škėmos „BALTA DROBULĖ“. Rež. – J. Jurašas	14 d. 16 val. <i>Taikomosios dailės muziejiuje</i> – kamerinės muzikos koncertas. „Operų klavyrus besklaidant...“ S. Martinaitytė (sopranas), A. Apšēga (baritonas), A. Eitmanavičiūtė (fortepijonas)
16 d. 18 val. <i>Ilgiojoje salėje</i> – A. Čechovo „PALATA“. Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas	15 d. 17 val. – A. Ruseckaitės knygos „Šešėlis JMM“ (Maironio gyvenimo meniniai biografiniai etiudai) pristatymas. Dalyvauja knygos autorė, rašytoja A. Ruseckaitė, poetė, kritikė D. Zelčiūtė, aktorės G. Urbanaitė, V. Grigaitytė, smuikininkė R. Mataitytė
Kauno muzikinis teatras	15 d. 17.30 – rašytojo D. Kajoko naujos knygos „Ežeras ir kiti jų lydintys asmenys“ sutiktuvės. Dalyvauja literatūrologė J. Sprindytė, rašytojas, publicistas A. Jakučiūnas, poetas, kritikas A. Ališauskas. Renginį veda redaktorė P. Mikėnaitė
12 d. 18 val. – K. Millöckerio „STUDENTAS ELGETA“. Dir. – V. Visockis	16 d. 16 val. <i>Elektrėnų savivaldybės viešojoje bibliotekoje</i> – literatūrologė valanda „Donelaičio skaitymai“. Programoje dalyvauja poetai B. Januševičius, M. Kudrauskaitė, G. Norvilas, aktorė G. Urbanaitė
13 d. 18 val. – I. Kálmáno „GRAFAITÉ MARICA“. Dir. – J. Janulevičius	16 d. 16.30 <i>Beižionių vaikų globos namuose</i> – renginys iš ciklo „Atverstos knygos puslapiai“. Dalyvauja rašytojai A. Karosaitė, L. Jakimavičius
14 d. 18 val. – Ch. Gounod „FAUSTAS“. Dir. – J. Geniušas	17 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Lietuvos kamerinis orkestras. Dir. – R. Savičius (Vokietija). Solistas A. Kavalinskis (trimitas, Belgija)
17 d. 18 val. – I. Kálmáno „MONMARTRÖ ŽIBUOKLË“. Dir. – V. Visockis	18 d. 14.30 <i>Valakupių rehabilitacijos centre</i> – ansamblis „Musica humana“ (meno vad. ir dir. – A. Vizgirda)
18 d. 18 val. PREMJERA! J. Strausso „ČIGONŲ BARONAS“. Dir. – V. Visockis, scenogr. – A. Dumitrescu, dail. – J. Statkevičius, choreogr. – D. Bervingis	19 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – fortepijono rečitalis. Pianistas V. Afanasyjevas (Prancūzija). Programoje L. van Beethoven, F. Liszt, C. Debussy, F. Chopino, R. Wagnerio kūriniai
Kauno mažasis teatras	V I L N I U S
12, 17 d. 19 val. – A. Slapovskio „NUO RAUDONOS ŽIURKĖS IKI ŽALIOS ŽVAIGŽDĖS“. Rež. – D. Rabašauskas	Kongresų rūmai
14 d. 12 val. – „KREIVOS DAIKTŲ ISTORIJOS“. Rež. – A. Baniūnas	12 d. 19 val. – simfoninis koncertas „Didvyrio daina“ L. Mikalauskas (bosas), Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Dir. – Ch. Olivieri-Munroe. Programoje W.A. Mozarto, S. Rachmaninovo, A. Rubinstein, G. Rossini, J. Brahms, A. Dvoržako kūriniai
14 d. 18 val. – PREMJERA! E. Albee „SILVIJA“. Rež. – V. Balsys	19 d. 19 val. – D. Geringas (violončelė), Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Dir. – F. La Vecchia. Programoje A. Dvoržako, J. Brahms kūriniai
17 d. 19 val. – A. Slapovskio „NUO RAUDONOS ŽIURKĖS IKI ŽALIOS ŽVAIGŽDĖS“. Rež. – D. Rabašauskas	Lietuvos teatro sąjunga
Kauno kamerinis teatras	15 d. 18 val. – „Sudie, derintojau!“ (pagal V. Levanovo pjesę). Rež. – N. Gedminas („Laisvasis teatras“, Klaipėda)
13 d. 18 val. – D. Zelčiūtės „KŪNO VARTAI“. Rež. – A. Dilytė	VVGŽM Tolerancijos centras
18 d. 18 val. – F. Rabelais „GARGANTIUA IR PANTAGRIUELIS“. Rež. – S. Rubinovas	12 d. 16.30 – vakaras, skirtas režisierui J.V. Misicevičui (1943–2009) ir dokumentinio filmo „Bresto getas“ (1995) peržiura
Šokio teatras „Aura“	Karininkų ramovė
19 d. 19 val. – „4 MILIJONAI“. Choreogr. – N. Barros	19 d. 17.30 – renginys, skirtas Maironio 150-osioms gimimo metinėms
KLAIPĖDA	K A U N A S
Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras	Menininkų namai
13 d. 18.30 – G. Puccini „SESUO ANDŽELIKA“, „DŽANIS SKIKIS“	12 d. 18 val. – teatrinis poetinis vyksmas „Tu aš“: choreografija ir atlirkimas – P. Lissakas, muzika – S. Petreikis. Miniatiūra „Apie būti“ (pagal D. Kajoko eilėraštį): choreografija ir atlirkimas – M. Steponavičiūtė, balsas – B. Juškaitė
14 d. 12 val. <i>Teatro kolonų salėje</i> – PREMJERA! „VERPALŲ PASAKOS“	13 d. 18 val. – garsos poezijos šokio versija „Visos jūros turi rėmąs“: idėja – A. Naginėvičiūtė-Adomaitienė ir V. Dieninis
Klaipėdos lėlių teatras	17 d. 18 val. – „Kūrybos valandoję“ novelių vakaras „Kas tavo redaktorius? Gasparas. O tavo? Violeta“. S. knyga „Tyriuliuko viskas gerai“ dalyvauja V. Šoblianskaitė, G. Alekša Vakarą veda aktorė O. Dautartaitė
13 d. 12 val. – „APAPA!“ Rež. – G. Radvilavičiūtė	Maironio lietuvių literatūros muziejus
14 d. 12 val. – „STEBUKLINGAS PELENĖS LAIKAS!“ Rež. – G. Radvilavičiūtė	18 d. 17 val. – J. Mikelinsko kūrybos vakaras. Kartu su jubiliatu dalyvauja literatūrologai J. Sprindytė, A. Bučys, rašytojas H.A. Čigrijus, pianistė Š. Čepliauskaitė
P A N E V Ę Ž Y S	
Juozo Miltinio dramos teatras	
12 d. 18 val. – E. de Fillipo „MANO ŠEIMA“ („BERNIUKAS – TAU, MERGAITĖ – MAN“). Rež. – R. Rimeikis	
13 d. 17 val. – J. Poiret „BEPROTIŠKAS SAVAITGALIS“. Rež. – A. Keleris	
14 d. 17 val. – R. Vaivaro „BIČAI“. Rež. – R. Vaivaras	
18, 20 d. 18 val. – PREMJERA! „SVEIKI, ŽMONĖS!“ Rež. ir insc. aut. – V. Čiogogidžė	
18 d. 18 val. – I. Abele „JAZMINAS“. Rež. – M. Kimele	
K o n c e r t a i	
Lietuvos nacionalinė filharmonija	
12 d. 14 val. <i>Kuršėnų kultūros centre</i> ,	

Bibliografinės žinios

GROŽINĖ LITERATŪRA

Bonjour, madame! : [romanas] / Emilia Lieutė. – [Vilnius : Petro ofsetas, 2012] (Vilnius : Petro ofsetas). – 159, [1] p. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-609-420-235-3 (jr.)

Chirurgas : [detektyvinis romanas] / Tess Gerritsen ; iš anglų kalbos vertė Paulina Kruglinskienė. – [2-oji patais. laida]. – Kaunas : Jotema, [2012] (Vilnius : Spauda). – 366, [2] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9955-13-342-1 : [17 Lt 60 ct]

Divergentė : [romanas] / Veronica Roth ; iš anglų kalbos vertė Aušra Kazukonienė. – Vilnius : Alma littera, 2012 (Kaunas : Spindulio sp.). – 413, [1] p. – Tiražas 4000 egz. – ISBN 978-609-01-0495-8 (jr.) : [26 Lt 77 ct]

Išminties perlai : [aforizmai / sudarytojas P. Kludas]. – Utēna : Utēnos spaustuvė, 2012 (Utēna : Utēnos sp.). – 143, [1] p. – Tiražas 200 egz. – ISBN 978-9955-35-115-3. – ISBN 978-9955-35-116-0 (klaudingas)

Kad vėjai neišpustyti : [rašytojo] dienoraščiai, laiškai, dialogai, monologai, portretai, interviu / Vytautas Bubnys ; [sudarytojas Stasys Lipskis]. – [Vilnius] : Žuvėdra, [2012] (Vilnius : Standartų sp.). – 327, [1] p. : iliustr., portr. – Tiražas [500] egz. – ISBN 978-609-8089-00-4 (jr.) : [16 Lt]

Kai Nyč verkė : romanas / Irvin D. Yalom ; iš anglų kalbos vertė Viktorija Labuckienė. – [4-oji laida]. – Vilnius : Vaga, 2012 (Vilnius : BALTO print). – 374, [2] p. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-5-415-02256-4

Lažinamės : romanas / Jennifer Crusie ; iš anglų kalbos vertė Sandra Siaurodinė. – Vilnius : Svajonių knygos, 2012 (Vilnius : BALTO print). – 446, [1] p. – (Laisvalaikio parkas : [penkių žvaigždučių romantika]). – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-406-324-4 (jr.) : [39 Lt 90 ct]

Lolita : [romanas] / Vladimir Nabokov ; iš rusų kalbos vertė Sigita Papečkienė. – [3-asis patais. leid.]. – Vilnius : Vaga, 2012 (Vilnius : BALTO print). – 381, [2] p. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-5-415-02255-7

Lotynų kvartalas : jaunasis Picasso Paryžiuje : [romanas] / Gary Van Hass [i.e. Haas] ; iš anglų kalbos vertė Dalia Uržaitė. – Kaunas : Obuolys [i.e. MEDIA INCOGNITO, 2012] (Kaunas : Spindulio sp.). – 233, [2] p., [4] iliustr. lap. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-403-377-3 (jr.)

Melagis ant kušetės : romanė / Irvin D. Yalom ; iš anglų kalbos vertė Viktorija Labuckienė. – [3-oji laida]. – Vilnius : Vaga, 2012 (Vilnius : BALTO print). – 445, [2] p. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-5-415-02257-1

(Ne)paprastas istorijas : [atsiminimai] / Romualdas Šimkūnas ; [knigoje Reginas Mačiūnės grafikos darbai]. – Utēna : Utēnos spaustuvė, 2011 (Utēna : Utēnos sp.). – 102, [1] p. : iliustr. – Parašyta rytu aukštaitių tame. – Tiražas [500] egz. – ISBN 978-9955-35-113-9. – ISBN 978-9955-35-113-9 (klaudingas)

Pekino dienoraščiai / Vaiva Grainytė. – 2-oji laida. – Vilnius : Vaga, 2012 (Vilnius : BALTO print). – 254, [2] p. : iliustr. – Tiražas 700 egz. – ISBN 978-5-415-02251-9

Po balta mėnuolio šuke : [eileraščiai] / Janė Grigėnienė. – Utēna : Utēnos spaustuvė, 2012 (Utēna : Utēnos sp.). – 179, [3] p. : iliustr. – Tiražas [200] egz. – ISBN 978-9955-35-121-4

Sartų krašto legendos / Leokadija Lukošiūnaitė-Malcienė ; [iliustracijos Daivos Stasiškienės]. – Utēna : Utēnos spaustuvė, 2011 (Utēna : Utēnos sp.). – 93, [1] p. : iliustr. – Tiražas 250 egz. – ISBN 978-9955-35-112-2

Svajojant apie tave : romanė / Liza Kleypas ; iš anglų kalbos vertė Jūratė Žemantienė. – Vilnius : Svajonių knygos, 2012 (Vilnius : BALTO print). – 444, [2] p. – (Jausmų klasika : istorinis meilės romanės). – Tiražas 1700 egz. – ISBN 978-609-406-361-9 (jr.) : [39 Lt 90 ct]

Šilagėlės šypsena : romanė / Regina Guntulytė. – Utēna : Utēnos spaustuvė, 2012 (Utēna : Utēnos sp.). – 247, [1] p. – Tiražas [200] egz. – ISBN 978-9955-35-117-7

Šimtas metry Utēnėlis : [eileraščiai] / Stepas Eitminavičius. – Utēna : Utēnos spaustuvė, 2012 (Utēna : Utēnos sp.). – 65, [1] p. – Tiražas [150] egz. – ISBN 978-9955-35-122-1

Tylos drugiai : eileraščiai / Diana Trijonytė-Jusčienė ; [iliustracijų autorė Valerija Dauginiene]. – Klaipėda : Eglių leidykla, 2012 (Vilnius) : Spauda. – 181, [9] p. : iliustr. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-609-432-037-8 (jr.)

Užburtoji meilė : romanė / Joy Reed ; iš anglų kalbos vertė Mindaugas Bielskis. – Kaunas [i.e. Raudondvaris (Kauno r.)] : Dajalita, [2011] (Kaunas : Indigo print). – 365, [2] p. – (Meilės romanų lobynas). – Tiražas [1550] egz. – ISBN 978-9955-691-93-8 : [9 Lt 30 ct]

GROŽINĖ LITERATŪRA VAIKAMS

Nauji Žuikos nuotykiai, arba Tikrasis džiaugsmas : [apysaka] / Vytautas Račickas ; [iliustravo Ramunė Batekienė]. – 2-asis leid. – Vilnius : V. Račickas, [2012] (Kaunas : Spindulio sp.). – 213, [1] p. : iliustr. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9955-425-79-3 (jr.)

Pasakos / Charles Perrault ; pasekė ir iliustravo Val Biro ; iš anglų kalbos vertė Bronė Balčienė. – Vilnius : Alma littera, 2012 (Spausd. Malaizijoje). – 200 p. : iliustr. – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-01-0379-1 (jr.) : [28 Lt 19 ct]

„Meilė yra viskas, ko reikia“

Savaitės filmai

360 laipsnių: meilės ir nuodėmių ratu ***

Originalus šio garsaus brazilų režisieriaus Fernando Meirelleso („Dievo miestas“, „Istikimas sodininkas“) filmo pavadinimas „360“. Lietuvių platinėjai kažkodėl nusprendė jį „pagardinti“ banalybėmis, nors kelios šiuolaikinės istorijos apie personažus iš įvairių miestų ir šalių vargu ar turi ką bendra su meilės romanų skaitytoju skoniu ir interesais. Filmo herojai – iš skirtingu socialiniu sluoksniu, bet kažkas juos traukia vieną prie kito. Tiktai seka? Ar tai vis dėlto meilė? Pasak režisieriaus, žmogus visada „gilesnis“, nei pats mano apie save. Filmas prasideda Vienoje, paskui veiksmas perkelia į Paryžių, Londoną, Bratislavą, Rio de Žaneirą, Denverį ir Finiką. Filmas sukurtas pagal 1897 metų Arthuro Schnitzlerio pjesę „Ratas“, kuri kelis dešimtmecius po pasirodymo kėlė skandalus, nes kalbėjo apie seksualinius ryšius. Meirellesas néra pirmasis, émęsis šios pjesės ekranizacijos: filmus kûrė Maxas Ophülsas, Roger Vadimas, vienas naujausių Keno Kwapiso „Seksualinis gyvenimas“ (2005). Meirelleso filme vaidina Anthony Hopkinsas, Jude'as Law, Rachel Weisz, Benas Fosteris, Moritzas Bleibtreu, Maria Flor (D. Britanija, Austrija, Prancūzija, Brazilija, 2011). (Vilnius)

Kelyje ***

Po tévo mirties pradedanties rašytojas Selas Paradaizas susipažista su jaunu ir žaviu Dinu Moriarčiu. Šis ką tik išėjo iš kalėjimo ir yra vedęs gražuolę Mariulę. Visi trys tampa neįskiriamais draugais. Siekdami višķos laisvęs jie nesitaiksto su jokiais gyvenimo sąlygiškumais ir leidžiasi į kelionę, atrasdami pasaulį, kitus žmones ir save. Pagal bitnikų kartos bibliją – Jacko Kerouaco romaną sukurtame Walterio Salleso filme pagrindinius vaidmenis sukūrė Kristen Stewart, Amy Adams, Kirsten Dunst, Viggo Mortensenas, Steve'as Buscemi, Garretas Hedlundas, Tomas Sturridge'as (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas)

Laukiniai ***

Jauni milijonieriai Benas ir Čonas užsiima verslu Kalifornijos pakrantėje. Benas – puikus botanikas, Čonas – skolų išmušinėjimo ir kovų su konkurentais meistras. Jų darbe pasitaiko sudėtingų akimirkų, juk jie augina geriausią pasaulioje žolę. Pačias sudėtingiausias problemas padeda spręsti pažįstamas FTB agentas. Bet vienos nesugebės išspręsti net jis, mat pelningu verslu susidomėjo Meksikos narkotiku kartelis. Jam vadovauja gražioji Elen, kuri sužino apie didžiausiu draugu silpnypę: jie abu myli tą pačią merginą. Dėl jos Benas ir Čonas galėtų padaryti viską... Patyręs režisierius ir gyvas klasikas Oliveris Stone'as („Bury's“) bando sugrįžti į jaunystės laikus ir būti tokis kaip Tarantino. Filme vaidina Tayloras Kitschas, Aaronas Tayloras-Johnsonas, Black Lively, Johnas Travolta, Salma Hayek, Benicio Del Toro (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas)

Meilė yra viskas, ko reikia ***

Italijos pietuose, spalvingame Sorento, vyksta danų vestuvės. Jaunojipora – Astrid ir Patrikas, aplink juos – „pavažiavę“ jų giminės ir artimieji. Kirpėja Ida ironiškai žiūri į savo profesiją – ji nupliko, o po 25 vedybinio gyvenimo metų ją dar pametė vyras. Iš jaunojo pusės vestuvėse dalyvaujantis anglas verslininkas Filipas vis svarsto, kodėl negali palikti Danijos ir pamiršti tragiskai mirusios žmonos... „Oskar“ už filmą „Geresniame pasaulyje“ apdovanota danų režisierė Susanne Bier žino, kas patinka žiūrovams. Naujame jos filme pagrindinius vaidmenis sukūrė Pierce'as Brosnanas, Kimas Bodnia, Paprika Steen, Sebastianas Jessenas ir visada aukščiausios klasės meistriškumą demonstruojanti Trine Dyrholm (Danija, Italija, Vokietija, Švedija, Prancūzija, 2012). (Vilnius, Kaunas)

***** – ševedras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitytė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras – Milda Brukštutė

Publicistiką – Laima Kreivytė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacobovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

12–18 d. – Dredas (3D, JAV) – 13.30, 15.30, 18.45, 21.30
Pabandom iš naujo (JAV) – 11.30, 13.45, 16.15, 18.45, 21.15
13, 18 d. – Pokalbiai rimtomis temomis (rež. G. Beinoriūtė) – 18.10
12–17 d. – Monstrų viešbutis (3D, JAV) – 11, 16 val.; 18 d. – 11, 16, 18.30
13 d. – G. Donizetti „Meilės eliksyras“. Tiesioginė premjeros translacija iš Niujorko Metropolitanoo operos – 19.55
16 d. – „Queen“ gyvai Budapešte '86" – 19 val.
17 d. – Pragaras rojuje (JAV) – 18 val.
18–25 d. – Lotynų Amerikos kultūros dienos 20 d. – Gyvo garso koncertas. Davidas Lynčas pristato... Ch. Bell – 21 val.
12–18 d. – Laiko kilpa (JAV) – 11.45, 14.15, 16.45, 19.15, 22 val.
12, 15–18 d. – Meilė yra viskas, ko reikia (Danija) – 14.25, 17, 19.30, 22 val.; 13, 14 d. – 12, 14.25, 17, 19.30, 22 val.
12, 15–18 d. – Laukiniai (JAV) – 14.40, 18.20, 21.10; 13, 14 d. – 11.40, 14.40, 18.20, 21.10
12, 15, 16 d. – Kelyje (Prancūzija, D. Britanija, JAV, Brazilija) – 15, 18, 20.50; 13, 14 d. – 11.20, 15, 18 val.; 17, 18 d. – 15 val.
12–15, 17 d. – Paranormanės (3D, JAV) – 11, 13.15, 17.50, 20.20; 16, 18 d. – 11, 13.15
12–18 d. – Paranormanės (JAV) – 14, 16.30
12, 14–17 d. – Kita svajonių komanda (JAV) – 12.30, 15.10, 20.40; 13, 18 d. – 12.30, 15.10
12–18 d. – Ledynmetis 4: žemynų atsiradimas (JAV) – 11.15, 19 val.
Demonas viduje (JAV) – 21.45
360 laipsnių: meilės ir nuodėmių ratu (D. Britanija, Austrija, Prancūzija, Brazilija) – 16.45, 19.15, 22 val.

Karališka drāsa (JAV) – 11.45, 14.15
¶ Romą su meile (Ispanija, Italija, JAV) – 12.15, 14.50, 17.45, 20.30
12 d. – Laiko kilpa (JAV) – 15.30, 18.40, 21.40; 13–18 d. – 12.30, 15.30, 18.40, 21.40
Forum Cinemas Akropolis
12–18 d. – Dredas (3D, JAV) – 13, 15.30, 19.30, 21.50
Pabandom iš naujo (JAV) – 12, 14.15, 16.15, 18.45, 21 val.
12–17 d. – Monstrų viešbutis (3D, JAV) – 10.15, 17.15; 18 d. – 10.15, 17.15, 19.15
16 d. – „Queen“ gyvai Budapešte '86" – 19 val.
17 d. – Pragaras rojuje (JAV) – 18.15
12–17 d. – Vyras su garantija (Rusija) – 11.15, 14.30, 16.30, 19.15, 21.30; 18 d. – 11.15, 14, 16.30, 21.30
12–18 d. – Paranormanės (3D, JAV) – 10.45, 12.30, 14.45, 17.45; 16 d. – 10.45, 12.30, 14.45
12–18 d. – Laukiniai (JAV) – 12.15, 15.15, 18.30, 21.15; Laiko kilpa (JAV) – 15, 18, 20.30
12–16, 18 d. – Meilė yra viskas, ko reikia (Danija) – 15.45, 18.15, 20.45; 17 d. – 15.45, 20.45
12–18 d. – Ledynmetis 4: žemynų atsiradimas (JAV) – 13.45; 13, 14 d. – 11.30, 13.45
12–18 d. – Ledynmetis 4: žemynų atsiradimas (3D, JAV) – 10.30
12–15, 18 d. – ¶ Romą su meile (Ispanija, Italija, JAV) – 13.45, 18.45; 16, 17 d. – 13.45
12–18 d. – Kelyje (Prancūzija, D. Britanija, JAV, Brazilija) – 16, 21.15
Karališka drāsa (JAV) – 11, 13.30
12, 13 d. – Absoliutus blogis: atpildas (JAV, Vokietija) – 23.59
12–18 d. – Madagaskaras 3 (JAV) – 11.45
12, 13 d. – Tedis (JAV) – 23.30

14 d. – 18.20; 15 d. – 20.30
12 d. – Ménésienos karalystė (JAV) – 21.20;
13 d. – 14.30; 14 d. – 21 val.

13 d. – Jacko Kerouaco Amerika (dok. f., JAV) – 18.20; 14 d. – 14.40
„Artscape“ filmų programa: Čekija
12 d. – Kaimo mokytojas (Čekija) – 19 val.
13 d. – Kerštas (Čekija) – 16.30

14 d. – Nuo savo šešelių nepabėgsi (Čekija) – 16.20
15 d. – Aštuoniadescimt laiškų (Čekija) – 17.20
16 d. – Šunsnukiai 2 (Čekija) – 19.10
15 d. – Kelionė per Lietuvą (dok. f., rež.

V. Digimės) – 19 val.
16 d. – Lenkų kino klubas. Korakas (Lenkija, Vokietija) – 17 val.
AD HOC: Nepatogus kinas
17 d. – Laiškai iš Irano (dok. f., Prancūzija) – 16 val.

17 d. – Dvejovanties revolucionierius (dok. f., Jungtinė Karalystė) – 17.30
17 d. – Nešiotaja (dok. f., JAV) – 19 val.
17 d. – Ateities viltis (dok. f., Islandija, D. Britanija) – 20.45
18 d. – Pokytis (dok. f., JAV) – 15.30
18 d. – Taika arba teisingumas (dok. f., Nyderlandai) – 17.30

18 d. – Kieti vyrų paspringo bananais (dok. f., Švedija) – 19.15
18 d. – Generolo plikaškiuo nuodėmių atpirkimas (dok. f., JAV) – 21 val.
Ciklas „Karsono kinas“
13 d. – animacijos programa „Geri draugai“ – 13 val.

14 d. – Caraitis ir Pilkasis vilkas (animacija, Rusija) – 13 val.
15 d. – Seansai senjoram. Valandos (JAV) – 15 val.

12 d. – Pragaras rojuje (JAV) – 18.45
12 d. – Laiko kilpa (JAV) – 15, 18, 20.30, 23.15; 13, 16 d. – 15, 20.30; 14 d. – 18, 20.30
12, 14–18 d. – Paranormanės (3D, JAV) – 10.45, 12.15, 14.30, 17 val.; 13 d. – 10.45, 12.15, 14.30
12, 13 d. – Meilė yra viskas, ko reikia (Danija) – 16.30, 19, 21.30, 23.45; 14–17 d. – 16.30, 19, 21.30; 18 d. – 16.30, 21.30
12–18 d. – Laukiniai (JAV) – 15.30, 18.15, 21 val.

12, 14, 15, 17, 18 d. – Kita svajonių komanda (JAV) – 12.45, 20.15; 13, 16 d. – 12.45
12, 15–18 d. – Ledynmetis 4: žemynų atsiradimas (JAV) – 11.15, 13.15; 13, 14 d. – 11.15, 13.15; 12–18 d. – Ledynmetis 4: žemynų atsiradimas (3D, JAV) – 10.30
12–15, 18 d. – ¶ Romą su meile (Ispanija, Italija, JAV) – 13.45, 18.45; 16, 17 d. – 13.45
12–18 d. – Kelyje (Prancūzija, D. Britanija, JAV, Brazilija) – 16, 21.15
Karališka drāsa (JAV) – 11, 13.30
12, 13 d. – Absoliutus blogis: atpildas (JAV, Vokietija) – 23.59
12–18 d. – Madagaskaras 3 (JAV) – 11.45
12, 13 d. – Tedis (JAV) – 23.30

Cinamonas

12–18 d. – Monstrų viešbutis (3D, JAV) – 14.15
13, 15, 17 d. – Dredas (3D, JAV) – 22.15
12–18 d. – Laukiniai (JAV) – 11.20, 13.55, 16.30, 19.10, 21.50; Kelyje (Prancūzija, D. Britanija, JAV, Brazilija) – 16.05, 20.45

Laiko kilpa (JAV) – 13.45, 19.30, 22 val.
12, 15–17 d. – Džokas (3D, JAV) – 12.15; 13, 14 d. – 10.20, 12.15
12–18 d. – Džokas (JAV) – 11.35, 13.30, 17.30; Paranormanės (3D, JAV) – 16.15
16 d. – Vidurnaktis Paryžiuje (JAV, Ispanija) – 12.45

12–18 d. – Kita svajonių komanda (JAV) – 15.30, 18.45, 20.15; ¶ Romą su meile (Ispanija, Italija, JAV) – 19, 21.15
12, 14, 16, 18 d. – Absoliutus blogis: atpildas (3D, JAV) – 22.15

18 d. – Karališka drāsa (3D, JAV) – 13 val.
12–18 d. – Karališka drāsa (JAV) – 11.30, 14.45
12–5, 17, 18 d. – Ledynmetis 4: žemynų atsiradimas (JAV) – 10.45, 12.45, 17 val.; 16 d. – 10.45, 17 val.

Ozo kino salė
12, 16 d. – Smulkus nusikaltimas (Graikija, Kipras) – 16 val.
12, 16 d. – Eurazijos aborigenai (rež. Š. Bartas) – 18 val.; 18 d. – 16 val.
13 d. – Mes už ...Lietuvą (rež. A. Lekavicius) – 16 d. – 10.45, 17 val.

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais.
Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VŠĮ „Meno dienos“, Maironio g. 6, 01124 Vilnius. Tel.: 261039, 2611926.
El. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. I. Tiražas 900 egz.

Spausdino UAB „Ukmergės spaustuvė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė

Remia LR Kultūros rėmimo fondas,
Spaudos, radio ir televizijos rėmimo fondas

R

